Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 742 — ՇԱԲԱԹ 25 ՅՈՒՆԻՍ 1886 (Ն. Տ.) 7 ՅՈՒԼԻՍ 1886 — 5 ՇԷՎՎԱԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՈՒՅԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Դուռուսաց »	եւ սեպական թղթատարով	տարեկան »	240
Դուռուսաց համար եւ սեպական թղթատարով		վեցամսեայ »	128
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանկ	50
» »	վեցամսեայ	»	26

Դիւրը գրկուած թղթատարաց համար ծախքը հասցէատիրոջ վրայ է։ Թղթագրութիւնս գրկուած նամակ կամ գրութիւն չեն չարուիր։

Les annonces sont reçues à l'Easter Ageney place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՅՈՒՆԻՍ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԺԱՊԵՏՍՏ ՎԻՃԱԿԸ

«Վարժապետ» ընդհանուր անուամբ պիտի ըմբռնենք թէ այցելու դասատուներն և թէ մնայուն դասատիրակներն։ Հայ վարժապետը կը գանգատին իրենց նիւթական վիճակին անձկութենէն ու նուաստութենէն։ Հասարակութեան բանիմաց մասն ալ կը գանգատի վարժապետաց մնայուն ու բարոյական կացութեան ինչ ինչ երեւելի թերութիւններէն։ Երկուց կողմանց գանգատներուն ընդունելութիւնը կը թերադրէ շահեկան դիտողութիւններ։ Իրենց նիւթական վիճակին նկատմամբ, վարժապետաց գանգատներն հիմնաւոր են։ Ընչին ամականներ կառնուն ընդհանրապէս, և այն ալ շատ անկանոն կերպիւ։ Ստիպուած են շաբաթ անգամ «բերան ծուել» անխիղճ Հոդաբարձուաց, որք կարծես հաճոյք կը զգան «խաղցնելով» խեղճ վարժապետը։ Թերհաւնիներ կընդունին մինչեւ իսկ մէկ մեհեան։ Արդարև, պարապուելի է թաղային վարչութեանց ոմանց ընթացքն, որք թաղին կարողութենէն վեր հիմնադիր մը կուզեն ի գործ դնել թաղային վարժարանին մէջ, հաստատելով անբաւականութիւնը տուժել տալով վարժապետներուն։ Այնչափ ճիշդ է վարժապետաց նիւթական անձկութեան նկատմամբ գանգատները, որ ո՛չ մէկ վարժապետ կրցած է վարժապետութեամբ ստակի տէր լինել։ Թո՛ղ զայդ. ո՛չ մէկ վարժապետ քիչ շատ բարեկեցիկ վիճակի մէջ կրցած է ապանդել իւր վերջին չուն։ ապահովելով իւր զուակաց ապագայն։ Վարժապետութիւնը մեր մէկ հոմանիշ դարձած է աղքատութեան։

Բայց միւս կողմն ալ մոռիկ ընենք։ Կը գանգատուի թէ վարժապետը ընդհանրապէս յառաջդիմասէր մարդիկ չեն։ 5—10 տարի առաջ ինչ որ գիտէին, ինչ որ էին, նոյնը միայն գիտեն, նոյն մարդիկն են։ Հետամուտ չեն նոր բաներ սովորելու, իրենց սովորածը կատարելագործելու, իրենց արուեստն իրրեւ արուեստ մշակելու և ո՛չ իբրեւ պարզապէս ապրուստի միջոց։ Ցաւալի է անոնց նիւթական վիճակ։ Բայց անոնցմէ չատերը ուրիշ ասպարէզներու մէջ լաւագոյն վիճակ մը չպիտի կրնային ունենալ։ զի չունին մնայուն և բարոյական արժանիք լաւագոյն վիճակի մը։ Հոգաբարձութիւնք չարաչար կը մարուին վարժապետաց հետ։ զի վարժապետք չեն գիտեր յարգել տալ իրենց արժանապատուութիւն։

Այս գանգատներ եւս, դժբախտապէս, կը պարունակեն անժխտելի ճշմարտութիւններ։ Վարժապետական դասուն միայն նիւթական վիճակը չէ որ կը կարօտի բարւոքման, այլ նաեւ մնայուն և բարոյական վիճակը։ Դիւրաւ կը համոզուինք առ այս, երբ քննենք պահ մը թէ սովորաբար ի՞նչպէս կը կազմուի մեր մէջ վարժապետական դասը։

Պատանի մը դպրոցէն կ'ելնէ։ Կ'աշխատի մնալ առեւտրական, սեղանաւորական կամ վարչական պաշտօնի մը մէջ։ Չի յաջողիր, և պարապ մնալով, և ապրուստի կարօտ լինելով, կը սկսի դասեր տալ։ Ասոնք և անդ, մանաւորուներ։ Ապրպէս կանցունէ բաւական ժամանակ։ Դասերու զբաղուած, միջոց չի գտներ գործի մը հետամտելու։ Ի Վերջոյ, կը յուսահատի դուրսը գործ գտնելէ, և դաս տալու վարժուած լինելով, կ'ենթադրէ թէ վարժապետութիւնը կրնայ ապրուստի միջոց ընել։ Տունէրէն կը մտնէ դպրոցներու մէջ։ Կանոնաւոր վարժապետ է յայտնի։ Վարժապետական էնֆութեան անդամ է։ Քանի որ տարիներն անցնին այս կացութեան մէջ, իւր վրայ համարումը կաւելնայ։ Ահա 5-10 տարիէ հետէ վարժապետ է։ Ո՞չ ապաքէն լիակատար իրաւունք ունի վարձատրուելու եւ յարգուելու իբրեւ վարժապետ։—Այս է վարժապետաց մեծագոյն մասին պատմութիւնն։ Եկեղեցականաց մեծագոյն մասին ալ պատմութիւնը նոյն է։— Վարժապետ կամ եկեղեցական կը լինին, չկրնալով ուրիշ բան մը լինել։ Վարժապետութիւնը կամ եկեղեցականութիւնն իբրեւ ուրոյն ասպարէզ չեն ընտրեր, որուն համար քանի մը տարի առանձինն պատրաստուած լինին, որուն համար ի վաղուց կոչում մը զգացած լինին իրենց ներքը։ Մանաւանդ քահանայից շատն եէոֆութենէ դարձած են, և հասարակ արհեստաւորաց անյաջողագոյններն են։ Շատ վարդապետներ ալ չունին լաւագոյն ծագումն։ Բայց մեր դառնանք վարժապետաց։

Վարժապետաց մեծագոյն մասին ի՛նչ եղանակաւ վարժապետական ասպարէզի մէջ մտնելը դիտելով, զարմանալի չէ որ նորա մանկավարժական հմտութենէն և կրթական մտնագիտութենէն զուրկ լինին մեծաւ մասամբ։ Բայց ասոնք են երկու էական պայմաններն վարժապետական ասպարէզին մէջ յաջողելու համար։— Դիտնալ ուսուցանելու մեթոդը կամ արուեստն, և յետոյ, կրթութեան կամ ուսուցման յատուկ միտ մ'ընտրելով իբրեւ մասնագիտութիւն, մշակել յատուկ խնամով։ Դիւրահասկնալի ճշմարտութիւն մ'է թէ, այլ է բան մը դիտնալ, և այլ է նոյն բանը սովրեցնել դիտնալ։ Ամենքս ալ դիտենք թուաբանութիւն, բայց ամենքս ալ չենք կրնար թուաբանութիւն դաստալ։ Որպէս զի դասատու մը ուսման ճիւղ մը լաւ դասախօսէ, պէտք է որ մասնագիտութիւն ընէ զայն ճիւղ։ Դիտենք թէ մեր մէջ դասատուաց մեծագոյն մասը միջնակարգ ընդհանուր կրթութենէ մը աւելի բան չեն ստացած, եւ դասախօսութեան մէջ իրենց բոլոր մտային պաշարն է ինչ որ միջնակարգ կրթութեան հիմնադիր մը կը պարունակէ այս կամ այն առարկայի վրայ։ Իրենցմէ քիչերը ինքնօգնութեամբ, ուրոյն աշխատութեամբ մեծարանակ յաւելումմ մը կընեն այս նախնական պաշարի վրայ։ Վարժապետի մը քով ամենէն ողբալի թերութիւնն է մնայուն անգործութիւնն ու անհոգութիւնն, և երբ կը գանգատուի թէ վարժապետաց մէկ մեծ մասն այս թերութեան մէջ կը գտնուին, անկարելի է չցաւիլ մեծապէս։ Շարունակ ուսնիլ և զարգանալ, վարժապետին նշանաբանը պէտք է լինի։ Մեր այժմեան վարժապետը, որք մասնագիտական շքնչ մը բոլորելու առաւելութենէն զուրկ մնացած են, կորովալից ինքնօգնութեամբ միայն կրնան փոքր ի շատէ դարմանել այս սկզբնական թերութիւն։ Իւր ուսուցած առարկայից վրայ միշտ նոր բան կարդալ, նոր բան սովրիլ հետամուտ լինել նորանոր գիւտերուն և երբոյական վերջին հեղինակութեանց էական պարտականութիւն պէտք է լինի ամեն դասատուի։ Եւ սակայն, ո՞րչափ զարմանալի է, օրինակի համար, տեսնել մեր թաղային վարժարանաց ոմանց մէջ քաղաքական աշխարհագրութեան դասատուներ, որք տակաւին կը սովրեցնեն «Գերմանական Դաշնակցութիւն», Միացեալ Նահանգաց «30» Նահանգներ, Ռումանիա և Սերպիա, իբրեւ «հարկատու Իշխանութիւն», «Փոխարքայութիւն» Կաւկասոյ, «Վալիութիւն» Պոսնայի, կամ «Մենթէսարքիութիւն» Կիպրոսի, և կամ կը նկարագրեն զԹուրքաստան ի վիճակին ուր էր Բօսմանեթ, Զէրնայէֆի, Աբդպէլէֆի և Քուտրֆէֆ յառաջ։ Այնչափ դժուար է քանի մը զրուշի ծախքով քարտէսներ փոխել տալ։ կամ բերանացի սովրեցնել աշխարհագրական և քաղաքական նորագոյն փոփոխումները։

Բայց վարժապետք պարտին ո՛չ միայն բան կարի բաշխմամբ մնալ իրենց ուսուցած առարկաներուն, այլ նաեւ ուսուցման մեթոտ մ'ունենալ։ Շարունակ գանգատներ կը լսուին թուրքերէնի, ֆրանսերէնի կամ չափագիտութեան այս կամ այն հինաւուրց բաղմաշատ դասատուին դէմ, որ թէեւ շատ բան գիտէ իւր ճիւղին մէջ, բայց «մեթոտ չունի»։ Խնդիրն այն է թէ այսպիսեաք ժամ մ'իսկ չեն խորհած ուսուցանելու արուեստին վրայ, առանց որոյ իրենց հմտութեան գանձերն օգուտ չունին իրենց աշակերտաց, ինչպէս փոքրն ալ կը ցուցնէ։ Դասատուն, ոչինչ նուազքան դասատիրակը, պարտի քիչ շատ հմտութիւն ունենալ մանկավարժութեան վրայ։ Մանկավարժութիւնն իբրեւ ուսման նիւթ առաջին անգամ կը դրուի Թուրքիոյ Հայոց վարժարանի մը հիմնադրոյն մէջ. այս ալ կեդրոնական Վարժարանին հիմնադիրն է, և մի քանի տարիներ պէտք են որպէս զի հիմնադրոյն այդ մասին դործադրումն սկսի։ Որչափ կը չարչարի խեղճ տղայոց միտքն, ո՞րչափ թանկագին ամիսներ և տարիներ ի զուր կը վատնուին, և ո՞րչափ կը յոգնին դասատուներն իրենք, որովհետեւ մանկավարժութեան վրայ գաղափար չունին։ Ասա՛ ես, ուրեմն, կայ «սկզբնական մեղք» մը, զոր անընդհատ ուսումնասիրութեամբ և մանկավարժութեան հոգեբանական և փորձառական սկզբանց յարատեւ խղճամիտ կիրառութեամբ միայն կրնան «քաւել» հայ վարժապետք, քանի որ անոնց մեծամասնութիւնը չպիտի երթայ կեդրոնական Վարժարանին ապագայ բարձրագոյն կարգին հետ մանկավարժութիւն սովրիլ։

Նկատելի կարեւոր կէտ մ'ալ՝ վարժապետաց վարքն ու բարքը, բարոյական ուղղութիւնն է։ Վարժապետք ո՛րչափ յարգեն զինքեանս և զմիմեանս, այնչափ աւելի կրնան ակնկալել որ այլք յարգեն զիրենք։ Բայց ամենօրեայ փորձը կը ցուցնէ թէ վարժապետք, ըստ մեծի մասին, ո՛չ իրենք զիրենք կը յարգեն, զի շատ անգամ կը ստորնացնեն զինքեանս, ո՛չ ալ զիրար կը յարգեն, զի շատ անգամ կը բամբասեն զիրար, և արդեւք կը լինին իրարու հացին։ Երբեմն ալ, ընդհակառակն, էնթուզիասթական ոգւոյ ամենասանձելի կիրառութեամբ մը, կը սքօղեն իրենց ախտաժէտ անդամներն, և բովանդակ մարմնոյն բարոյական առողջութեան կը վնասեն։ Ամեն դասէ աւելի վարժապետական դասուն մէջ փափաքելի էր տեսնել բարոյական կարգապահութեան մը հաստատումը։ զի ամեն դասէ աւելի վարժապետական դասն է որոյ արարքն ու ընթացքը թէ ուղղապէս և թէ անուղղապէս այլ միշտ աղդաւապէս կը ներգործէ նոր սերնդեան բարոյական ընաւորութեան կազմութեան վրայ։ Մեր գրիչ յառաջ չերթար նկարագրել վարժապետներ որք դպրոցին մէջ իսկ, աշակերտաց երեսն ի վեր, կը հայհոյեն չարաշուք։ սուտ երդումներ կ'ընեն։ պիղծ անէծքներ կը կարդան։ միմոսական ծաղրաշարժ ձեւեր կ'ընեն։ զերբոյ կը վարեն։ մեզ չեն համարիր։ վերջապէս, ռամիկ արհեստաւորաց ստորին դասէն տարբերութիւն չունին բնաւ, և ասո՛նք են որ կը գանգատին իրենց նիւթական վիճակի ստորնութենէն, և հոգաբարձութեանց բիրտ ընթացքէն։

Ա՛յլ ո՛չ պէտք է հաւատալ թէ վարժապետաց նիւթական վիճակը թէեւ անտեսանելի բայց անքակտելի կապերով կապուած է անոնց մնայուն ու բարոյական վիճակին հետ։ Դիտութեամբ կը տեսնենք թէ, վերջին տարիներս, լերջերէն ուսումը բրած և անարատ բարոյական տէր նորահաս դասատուք ու դասատիրակք իրենց նախորդաց հետ բաղդատմամբ անհամեմատ աւելի լաւ վիճակ մ'ունին թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս, և այս՝ հակառակ ժամանակիս անտանելի անձկութեան։ Այդ կարգի վարժապետաց շնորհիւ, որոց դովելի օրինակն անշուշտ հետեւողներ պիտի ունենայ, յոյս մեծ ունինք թէ տակաւ պիտի բարւոքի և բարձրանայ հայ վարժապետաց կացութիւնը։ Վարժապետ ի վարժապետ այսօր անհաւասարութիւն կայ։ Հոգաբարձուք ամեն վարժապետի հետ մի և նոյն ընթացքը բռնել չեն համարձակիր։ Ամեն վարժապետ «անօթի» չէ։ Կը ճանչենք յուսալից և հանճարեղ դասատուներ, դեռ եւս երիտասարդ, որք ամիսը 20—25 ոսկի կը շահին, և՝ հեղինակութիւններ ալ ընելով՝ իրենց ամսականը դիւրաւ կը բարձրացնեն 25-30 ոսկւոյ, դաս տալով ո՛չ միայն ազգային այլ նաեւ օտար, մանաւանդ պետական վարժարանաց մէջ։ Ունինք աւելի տարիքոտ դասատուներ, որոց առաւելագոյն հմտութիւնն ու փորձառութիւնը կը վարձատրուին այս գումարաց կըրկինը ներկայացնող թոշակաւ մը։ Ամենուն տրուած չէ համեմիլ այս բարձրութեան։ Բայց ամեն վարժապետ, մանաւանդ ամեն երիտասարդ վարժապետ, բարձր իտէալ մը պէտք է դնէ ինքն իրեն համար, և համոզուած պարտի լինել թէ, իւր մնայուն յառաջդիմութեան ու բարոյական դիրքանցութեան համար ընելիք ջանքերէն կախում ունի՝ ի Վերջոյ՝ նա՛եւ իւր նիւթական յառաջդիմութիւն, մինչեւ իսկ ա՛յնչափ անբարեբաստիկ ապագէղի մը մէջ, որչափ կը համարուի լինել հայ վարժապետի մը ապագէղը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Երեսփ. Ժողովոյն յունիս 26 ի նստին մէջ, Նախարար Պ. Տրմոլ յայտարարեց թէ, փողոցներու մէջ դրդռիչ յայտագրերու փակցուելուն առթիւ դատական դժուարութիւնք ծագած լինելով, Նախարարութիւնն հետեւեալ օրինական ծրագիրը կը ներկայացնէ ժողովոյն վաւերացման։

«Երդիւղ գրուածներու փակցուելը կամ հրապարակ արարայատուելը պիտի պատժուի վեց օրէն մինչեւ մէկ ամսուան բանտարկութեամբ և 16 ֆրանքէն մինչեւ 500 ֆրանք տուգանքով, կամ այս պատժոց միայն մէկով։ Այս օրէնքով նշանակեալ յանցանքներն Եղեռնային Առենին իրաւասութեան կը պատկանին։»

Պաշտպանելով զայս ծրագիր Պոնարդեան Պ. որ Բասսանեաքի հեղնութեանց և արմատական Պ. Բլէմանսոյի վերապահմանց դէմ, Պ. Տրմոլ բաւ. «Այսպիսի Ծրագիր մը բերելու մղուեցանք Բարեղի Կոմսին Յայտագրոյն հրատարակմամբ։»

Պ. Բ-ա-ն-ա-ն։ (Մրապետական)։ — Բայց այդ Յայտագիր պատերու վրայ փակուած էր։

Պ. Տրմոլ.— Հանդիսատես եղանք թեկնածուի մը արարքներուն, որ երկուց ժողովոյ մէջ ունեցած իւր բարեկամներուն տեսիլով կը յայտարարէր թէ կը փափաքի ապրիլ ընդ հովանեաւ հանրապետական օրէնաց։—

Աղմ-ա-ղ։— Բայց չթողուցիք։

Պ. որ Լ-ա-ն-ջ-ա-ն։— Հանրապետական կառավարութիւնն է որ իւր ընթացքով թագաւոր հրատարակեց Բարեղի Կոմսն, և ո՛չ թէ Կոմսին բարեկամները։

Պ. Տրմոլ.— Բայց երբ ամեն վտանգ վերջացաւ, երբ Իշխանը Մանչի ծովը դրաւ իւր և հանրապետական կառավարութեան միջեւ —

Դէր-Կոմ որ Պէնդլ.—Կառավարութիւնն է որ պարտաւորեց զնա մեկնիլ Ֆրանսայէն։

Պ. Տրմոլ.—Իշխանն յայնժամ ըսաւ մեզ. «Ես եմ Թագաւորն։ Ես կը հաստատեմ Հանրապետութիւնն։ Իմ դիտաւորութիւնս է, իմ պաշտօնս է կործանել Հանրապետութիւնն։ Իմ պարտականութիւնս է է այդ, եւ երբ վճռական ժամն հնչէ, ապահով եղիք թէ պատրաստ պիտի լինիմ։» Այս լեզուն գործածող թեկնածուն չատ համարձակութիւն ունենալ չերեւիր։ Լաւագոյն կը լինէր եթէ իւր ո՛վ լինելն և ինչ նպատակ ունենալն այսչափ ճչդիւ յայտներ առաջի ժողովոյն և ժողովրդեան, մինչ վիճաբանութեան ներքեւ էր Արտաքսման Օրէնքն, որուն հաստատումը մեծապէս կարդարանց Կոմսին այս յայտարարութեամբը։

Դէր-Կոմ որ Պէնդլ. — Իշխանն Երեսփոխան չէր։

Պ. Տրմոլ.—Մեզ դէմ՝ ահա կը գտնուի թեկնածու մը, որոյ այս պատերազմական յայտարարութիւնը կրնար պարզուիլ Ֆրանսայի ամեն կողմերը։ Նախատեսելով զայս, Կառավարութիւնը չուզեր հանրային խաղաղութիւնն և հանրապետական բարեկարգութիւնն որոց համար պատասխանատու է՝ ենթարկել այն հետեւանաց, զորս կրնայ ունենալ այս կերպ արարայատութիւն մը, կամ ուրիշ տեսակ ծանուցում մը։ Ուստի, օրէնք մ'ունենալու համար ի ձեռին, Կառավարութիւնը կը խնդրէ Խորհրդարանէն որ այդպիսի պատասխանատուութեանց դէմ օրինական որոշ տրամադրութիւն մը հաստատէ։

Պ. Ժ-ի-ֆ-ռ-ա (Պոնարարդեան).—Ահա այս յատուկ օրէնքին մը քննէ սրիման չապաստիլը արդէն։ Ծրագիրը ներկայացնելէն առաջ, հեռագրեր ստացինք, թող չասուլու համար որ Կոմսին Յայտագիրը թղթատարով ցրուուէր, և հրամայելով որ փակցուածներն անմիջապէս պատռուին։

Պ. Տրմոլ.— Կը յուսամ թէ ժողովը պիտի քուէարկէ այս ծրագիրը։ զի անուս տեսած նեղն որ թեկնածու մը Ֆրանսայի պատերուն վրայ արարայատ թերնամութիւն այն կառավարութեան դէմ զոր երկիրն ազատորէն ընտրած է։

Պ. որ Բ-ա-ն-ա-ն, թէեւ Պոնարարդեան, օրինական ծրագրոյն առաջին ընթերցմամբ քուէարկման կողմը գտնուեցաւ, սա տրամաբանութեամբ թէ այս ծրագիր ո՛րչափ շատ քուէարկուի երկիրն այնչափ շատ պիտի տեսնէ թէ Հանրապետութեան «բանը բուսած է»։ Գուշակեց թէ Հանրապետական կառավարութիւնը, բանապետական դրութեան սահման զանվարին վրայ կեցած լինելով, շատ շանցած տարագրական ազատութիւն ալ պիտի սեղմէ։ Կրթական և կրօնական նախարար Պ. Կոպէ ճառ կը խօսի ի գովեստ դարուս սկզբան կարմիր յեղափոխականաց ոմանց, որոց օրով երեսփոխաններ և հրապարակագրեր արտաքսուած էին երկրէն։ Այժմեան ինքնակոչ ազատական նախարարութիւնը տակաւ ցոյց կուտայ իւր բուն կարմիր—ժապպէն—դոյն։ Թէեւ Իշխանք արտաքսեցան, բայց նոցա կուսակիցք պիտի շարունակեն նոցա գործը։ Իշխանք աքսորավայրի մէջ առաւելագոյն ազատութեամբ պիտի գործեն իրենց ներկայացուցած դատին համար։ Եթէ Իշխանաց Յայտագիրը այս անգամ պատերու վրայ չփակցուեցան, պատճառն այն է որ լրագրութիւնը տարած էր զանոնք մինչեւ ցխոնարհադոյն հիւղակն ի Ֆրանսա։

—)(21)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼԵՈՆ ՏԸ ԹԷՆՍՈՅ

ՏԻԿԻՆ ՎԻԼՖԷՐՈՆ ՈՐԴԻ

ԺԴ.

Քանի մը ժամէն պարոն Հարիսոն ամբողջակէս վճարած պիտի լինէր չորս հազար լիրաներն. այս մասին պէտք չէր երկրայիլ։ Վաղը, նոյն ժամուն, կալանաւորը ազատ պիտի լինէին։

Իւր խորհրդածութեանց մէջ ինքզինքը մոռնալով շարունակ Էլէնիձայի կը նայէր, որ հանդիստ կը ննջէր իբրեւ իւր Զմիւռնի սենեկին մէջ։ Սիրոյ յիրականութիւն կոչեց զայն։

—Ներեցէք ինձ, Պարո՛ն, դիտել տալ ձեզ թէ ժամանակ չունինք կորուսանելու։ Արդէն ճանրայ եղած պարտէինք լինիլ։

Մօրիս՝ ազիկան բռնի երթալով ծունդի վրայ եկաւ եւ թեթեւ ձեռքով մը թեւին դպչելով.

—Օրիո՛րդ, ըսաւ կէս ձայնիւ, արթընցէ՛ք։

Ազիկը խլրտեցաւ մեղմով, եւ ժպտեցաւ՝ առանց աչերը բանալու։ Անշուշտ կը կարծէր, քունին մէջ, թէ լուսցած լինելով, Թէյի եկեր իւր անկողնին վարդագոյները կը քաշէր։ Աչերը միշտ գոց, տակաւին ննջելու փափաք ունեցող դժկամակ տղու մը ձայնիւ հարցուց.

—Ժամը քանի՞ն է։

Եւ աչքը բանալով՝ նշմարեց զՄօրիս, և նորէն փակեց աչերն՝ ամաչելով որ մարդ մը կը դիտէր իւր կուսական զարթումը։ Բայց իսկոյն անփութեց իւր յիշողութիւնն։

—Թո՛ղ բարեկամ, ըսաւ ձեռքն երիտասարդին կարկառելով։ Ներեցէք եմ որ այս գիշեր չփակեցիք ձեր աչքը։

Սիրոյ անդին դարձաւ իւր սկեպտիկեան ծիծաղը ծածկելու համար։ Մօրիս պատասխանեց.

—Զուսեմ զայդ արժանիք։ բայց, դոհութիւն Աստուծոյ, դիշերն հանդիստ անցուցինք։ Այժմ պէտք է չուել։ Ձեր արդուզարդն համառօտ պիտի լինի այսօր։ ուստի ձեզ մինակ թողունք որ հագուիք։ Այնպէս չէ՞, Պարո՛ն Սիրոյ։

Աւազակը խոնարհութիւն ըրաւ իբրեւ մարդ մը, որ գիտակ էր գեղեցիկ սեռին պարտուպատշաճ անձնուիրութեան, եւ երկու կանայք մինակ թողուցեցան։ Միս Վուռֆիլ դժուարաւ կ'արթննար։

—Երկար պիտի քալենք, հարցուց Տոբթարն իւր պահապանին, երբոր մոտակայ քարերուն մէջէն վազած առուակի մը բոլ կ'երթար լուացուելու։

—Երեք ժամու չափ։ Ցետոյ հանդիստ պիտի ընենք մինչեւ վաղ առաւօտ։ Եթէ զորձը կարգադրուած լինի, յայնժամ դուք եւ այս տիկնայք ճանրայ պիտի ելնէք Զմիւռն վերադառնալու համար։ Ճանրան երկար է, բայց զաւխալը լինելով, նուազ տաժանելի է։

Մօրիս զարմանալով Բլէֆիթին քաղաքավարութեանն եւ մանաւանդ Ֆրանսերէնը գիտութեամբ խօսելուն վրայ, հարցուց։

—Կը կարծեմ թէ դուք միշտ լերանց մէջ անցուցած չէք ձեր կեանքն։

—Իրաւունք ունիք, Պարո՛ն, քանի մը պատուաւոր տուներու մէջ ծառայած եմ ատենօրէ Վոսվորի գիւղերուն մէջ։ Պուրնապաթի մէջ մեկէն աւելի ընկերներ ունիմ, որոց հետ մերթ ընդ մերթ դաւաթ մ'օղի կը պարպեմ...

—Եւ երբ շահաւէտ լուրեր կը հաղորդեն ձեզ։

—Ճշմարիտ է, Պարո՛ն, բայց երբեմն սխալ լուրեր ալ կուգան։ Եթէ դիտայինք որ դուք Ֆրանսական մատանաւին սպայներէն էք՝...։ Ներեցէք ինձ ըսել ձեզ թէ պէտք չէր որ առանց համազգեստի դաշտն ելնէիք։ Առանց այդ անխոհեմութեան, ո՛չ դուք, ո՛չ ալ ձեր նշանածն...

—Աւասիկ ուրիշ սխալ տեղեկութիւն մ'ալ, ըսաւ Մօրիս։

Բայց Սիրոյ խորամանդ ժպիտով մը հակադրեց որ չէր հաւատար այս ժխտման։ Նոյն վայրկեանին Էլէնիձա երեւցաւ՝ իւր դասարարուհւոյն թեւը մտած։ Հակառակ իւր անցուցած տարտիպելի դիշերին, տասն վայրկեան եւ քիչ մը պաղ ջուր բաւական եղեր էին իւր գեղը փայլեցնելու։ Ինչ պատուական բան է տասն-եօթն տարու լինիլ։

Երբոր տեսաւ զՄօրիս, բերկրութեան փայլակ մը ծագեցաւ աչերուն մէջ։

—Զուենք շուտով, ըսաւ։ Այնպէս կ'երեւակայեմ թէ մեր առնիւթ մէն մի քայլ մեր տան կը մօտեցնէ զմեզ։

Շատ շանցած՝ ուղեւորուհիք Էշերն հեծան, եւ ջոկատը ճանրայ եղաւ։ Զօրս աւազակ առջեւէն կերթային, միւսներն ալ Մօրիսի եւ անոր երկու ընկերուհեաց կ'ուղեկցէին, հրամանք ունենալով որ ոդդարար նշանը տրուելուն պէս՝ ոսպաններն կանոնք։ Այսու հանդերձ Բլէֆիթները խորին ակնածութեամբ կը վարուէին անոնց հետ։ Ոչ մին աչերը չէր վերցներ մանկամարդուհւոյն վրայ։ Երեւակայեցէք մաքասխոյներու խումբ մը, որ ինքնաներկու հաղար ֆրանքի դիւրաթեւի վաճառք տանի դժուարակրօն ուղղութեամբ։

Դժուարին էր աւելի զուարճալի ձեւ մ'ընել։ Ժամու մը չափ մեծարերտ ծառոց անտառի մը մէջ քալելէ յետոյ՝ լերան աւելի խոպան եւ վայրենի մէկ կողմն հասած էինք Մի միայն ժայռեր, գերեզմաններ և անոնց մէջ տեղերը նկարագրուած կը տեսնուէին։ Ցետոյ զառիվերն աւելի դժուարանալ։ Կարանաւորը Թահմալբի մէկ կիրճէն մուտք կ'անցնէին, Ցանկարծ, կիրճէն դուրս ելնելնուն պէս, վեհ տեսարան մ'ելաւ իրենց առջեւ։ Իրենց տարին տակ կը տարածուէր ունկուն դաշտ մը, գիւղերով ցանուած, որ քաղաքին ճերմակ բայց խոշոր գմբէթը կ'աւարտէր։ Անկէ անդին կ'սկսէր ծովուն անսահման տաւնն, որոյ վրայ կը ցոլանային նորածագ արեւուն հրատիպ ճառագայթները։

Քիչ անգամ ուղեւոր մը կրնայ այսպիսի փառաւոր համապատկեր մ'ունենալ իւր առջեւ։ Բայց պէտք է խոստովանիլ թէ մեր ուղեւորը բնութեան գեղեցկութիւնները վայելելու արտակարգ թեան մէջ չէին։ Նոյն պահուն Մօրիս աչերն ուրիշ բանի չէր գործածեր, բայց միայն ստուգելու թէ կապոյտ օձիքի վրայ բոլորշի գծակ մը կը տեսնուէ՞ր հեռուէն։ Բայց հրամանքին յարգանքներուն արդէն տարած էին այդ հոդն եւ կասկածելի բան մը չէին նշմարած։ Էլէնիձա, իւր քաջասրտութեան հակառակ, չէր կրնար առանց սրտայուզութեան տեսնել զայն բաղաք, ուր ամենափոքր դէպք մը կրնար գիրենք արդելել ողջ մնալէն, եւ ուր արդէն կուլային իւր վրայ։ Երկու կամիոն արտաքսք, զորս չկրցաւ զսպել, այսերն ի վար գլորեցան։

—Ա՛, դուշէ Մօրիս, այդ արտաքսք կը խորտակէ իմ ուժս։

Էլէնիձա, ձեռքն անոր երկինցնելով՝ ջանաց ժպտիլ, եւ գոնէ կրցաւ ամեն ժամանակ աւելի գեղեցիկ երեւնալ երիտասարդին։

—Պահեցէք ձեր ուժն, ըսաւ չառաջնելով քիչ մը։ ինչ որ չէք տեսներ, առաւել կ'արժէ քան զոր կը տեսնէք։

—Ներեցէք, ըսաւ Սիրոյ՝ կատաղերգակ ատաստարի մ'ընտանեկան հանդարտութեամբ խօսքի խառնուելով, մեք չենք կրնար մնալ առա։ Երկու ժամէն կը հասնինք մեր երթալու տեղն եւ յայնժամ պարոնը կրնայ ուզածին պէս խօսակցիլ օրիորդին հետ։

Կարաւանը նորէն մտաւ լերան ծալքերուն մէջ։ Դաշտանկարը վերոսին խիստ եւ տխուր կերպարան մ'առաւ յետ այն երջանկութեան ու ազատութեան համառօտ երեւոյթին որ պահ մը ներկայացեր էր իրենց տեսութեան։

Սիրոյ, ինչպէս աշխարհի ամեն ուղեցոյցք, նուազեցուցեր էր հեռաւորութիւնը, վասնզի առ նուազն երեք ժամ քալեր էին, երբոր կանգ առնել պէտք եղաւ։ սա գերազանց պատճառաւ որ ճանբան չէր կրնար առաւել հեռի երթալ։ Ցարդ ալան խոնարհ ոլորուներ մը տիկնայք հրաւիրուեցան վար իջնել էշերէն։ Ցետոյ, երկու աւազակ, ներքեւի խնդրելով իրենց համաձայնութեան համար, անոնց իւրաքանչիւրին մէջքէն գրկելով ժայռ մը կողմն վրայ բաշեցին հանեցին, ուր այնտեղ երանակ մը գժուարաց կրնար եղնել։ Մօրիս իսկ չպիտի կրնար վերելակել անդ, եթէ Սիրոյի երկաթէ ձեռքն, որ թաւշեայ ձեռնոց չէր անցուցած, զայն բռնած ու վեր հանած չլինէր։ Վերելակութիւնը քան վայրկենի չափ տեւեց։ Երբոր լմնցաւ, այս լեռնոյածք գիրենք գոդերու ամենէն հոյակապ քարայրին մէջ գտան։ Մէջէն բուրած զանազան հոտերէն անմիջապէս կը գուշակուէր թէ Եանիի բանակեցրանն էր։ Աւաւել նուազ երկրայելին, նոյն իսկ հասարակ ուզնգէտի մը համար, այս էր որ կրնար իրր ակոց ծառայել նմա։ Տասներկու սպառազէն աւազակ կրնային դիւրաւ դիմադրել զօրաբանակի մը պաշարման։

(Շարունակ.)

Պ. Քէֆէանց կ'ընդունի առաջին ընթերցումն, որպէս զի խնդիրն անմիջապէս տրնօրինուի, բայց չզգար կառավարութեան տալ այնպիսի զէնք մը, որով քարոզչաց ազատութիւնը կարենայ բռնարարուիլ։ Հանրապետութիւնը միակ կառավարութիւն է որ, ընդդիմադիր կուսակցութիւն մ'եղած միջոցին ազատութիւն խնդրելէն յետոյ, իշխանութեան անցնելէն յետոյ ազատութիւն տուաւ իւր հակառակորդաց։ Միապետական լրագրաց և դպրոցներու գոյութիւնը կը ցուցնէ թէ Ֆրանսա ամեն ժամանակէ աւելի ազատ է այժմ։ Հանրապետութիւնը միշտ երկիրն ազատ պիտի թողու ընտրելու հանրապետական տեսակութիւնը կամ միապետական յեղափոխութիւնն։ Հանրապետութիւնը չի վախնար թեղի կողմէ մը, ո՛վ որ ստորագրած լինի զայն, ի Ֆրանսա թէ յանգլիա, կամ Մանչի ծովուն մէջտեղ։ Բարիզի կոմին արդարացուց իւր արարքումէ՝ յայտարարելով թէ Հանրապետութիւնը տապալել և նորա տեղը բռնել իւր հինգագրին է, և ես ինքս պատրաստ եմ ամեն իշխանութիւն տալ կառավարութեան՝ թող չմտալու համար որ թեկնածուք բռնարարեն երկրին օրէնքները։ Բայց պարտիմ նաև հակառակիլ ամեն օրէնքի, որով ազատաց նախարարութիւն մը կրնայ ոտնձգութիւն ընել քարոզչաց ազատութեանց վրայ։ Ես ո՛չ միայն չեմ հակառակիր Բարիզի կոմին Ցայտագրոյն պատերուն վրայ փակցուելուն, այլ նաև պատրաստ եմ գումար մը ստորագրել ազատ ծախսուց ի նպաստ։ զի ազատ դիմակը վար կառնու թեկնածուն, և երիս հակառակ կողմերը դէմ յանդիման կերևին։ Միապետականք թո՛ղ խօսին, գրեն, վիճեն, սպառնան, անարգեն։ Հանրապետականքը մեկ պիտի ընեն՝ այն մարդոց յատուկ պաղութեամբ որք սահմով են թէ՝ այս աւուր և թէ՝ վաղուան համար։

Դարձեալ Նոյեմբերին փաստաբանութենէն յետոյ, Պ. ոը Բ-սանա գանգատեցաւ թէ կրօնը կը հալածուի, պահպանողական երեսփոխանաց ընտրութիւնն անվաւեր կը հրատարարուի, և անկրօն դասախարարութիւն մը պարտաւորիչ եղած է։ Հանրապետականքը բռնի զօրութեան կը դիմեն երբ կը յաղթուին իրենց հաշուոյն, ինչպէս 1834ին և 1870ին։ Հանրապետականքը պիտի տապալի իւր իսկ պատրեալով, թէեւ առ այդ պէտք եղած արարքին ցնցումն ալ Միապետականքը չպիտի թեբանան հայթայթել։

Ծրագիրն առաջին ընթերցմամբ քուէարկեցաւ։

ՊԱՀԻԵՐԱՑԻ ԳՈՐԾԵՐ. Պահիերայի երեսի. Ժողովը յունիս 26ին գոնցայ նիստ մ'ըրաւ, յորում Խնամակալութեան խնդիրը քննելու համար կարգեալ խորհրդարանական մասնախմբին տեղեկաբեր Պ. Պ'ն Ծանոյց թէ մասնախումբը կառաջարկէ վաւերացնել Խնամակալութիւնն։ Հաստատեց թէ [illegible] և կառավարելու անկարողութիւնը տարակոյսէ վեր էին բոլորովին։ Բժշկաց և մասնագիտաց վկայութեանց համեմատ, Լուի Բ. 17 տարեկան հասակէն կը կրեր յիմարութեան նշաններ, եւ վարժուած էր բռնութեան արտակարգ գործեր ընել։ 1878էն ի վեր իւր մտքը բոլորովին խանգարուած էր, եւ ի հարկէ արգելքի տակ դրուեցաւ։ Բայց իւր ապաքինութեան յոյս չի կար բնաւ։ Պ. Պօն պատմեց Լուի Բ-ի խելագարութիւնն հաստատող դէպքեր, որք ծանօթ են Աբէ-Լէի ընթերցողաց։

Անդրալեռնական Սպանիոլը երեսփոխանն արտայայտեց ժողովրդային դատուց համոզումը թէ Ռիքարտ Վակնէր իւր մեղմաղձիկ երաժշտութեամբ մեծապէս պատասխանատու էր Լուի Բ-ի մտային տարութեան անման համար։

Նախարարապետ Ժան Լէոյ պաշտպանեց իւր պաշտօնակիցներ, որոց խիղճ մաքուր է գործին մէջ։ Միայն քանի մը ամիս առաջ յայտնուեցաւ Թագաւորին բացարձակ խելագարութիւնն։ Իւր կամեցողութեան կորուստն եւ կառավարելու անընդունակութիւնն յայտնուեցան երբ օտար երկրաց մէջ փոխառութիւններ ինքել ձեռնարկեց։ Նախարարք եթէ չարունակեցին իրենց պաշտօնավարութիւն, առ Թագաւորն խորին հաւատարմութեամբ եւ անձնուէր հայրենասիրութեամբ էր միայն։

Ժողովն ի վերջոյ միաձայնութեամբ հաստատեց Լուի Բ. Թագաւորին նկատմամբ եղած տնօրինութիւններն, և վաւերացուց Լուդովիկոս Իշխանին Խնամակալութիւնն։

—Հետեւեալ օրը Լուդովիկոս Իշխանը Մինիսիի արքայական դղեկին մէջ մեծ հանդիսիւ կատարեց սահմանադրական երդումն իբրեւ Խնամակալ։ Ներկայ էին Իշխանը, Իշխանուհիք, Խորհրդարանի անդամք, դեսպանական մարմնոյն անդամք, եւ Պապական Նունցիան, որոյ Բրուսլոյ ներկայացուցչին քովինը բազմին ուշադրաւ էր Երդմնագիրը կարդաց դատական նախարարն։ Ցետ երդման, Ներկայիսի նախագահն առ Խնամակալն ուղղելով խօսքը, վստահութիւն յայտնեց թէ Իշխանը պիտի պաշտպանէ Պահիերայի իրաւունքներն, եւ պիտի յարգէ այն դաշնադիրը որովք 16 տարիէ հետէ Պահիերա կապուած է գերմանական Կայսրութեան այլ մասանց հետ։ Լուդովիկոս Իշխանն իւր պատասխանով հաստատեց այս յոյսեր, եւ ծափահարեցաւ Ջերմապէս։

—Խնդրուած էր Պ. Ֆրանց ֆոն Լէօնհրդէ, Պահիերայի Արձանագրութեանց Դիւանին տնօրէնէն, հրատարակել ինչ որ գիտէ ինքնասպան Թագաւորին Պահիերայէն մեկնելու դիտաւորութեան վրայ։ Ուստի, կը գրէ Ամիէնցի Զայրոնէի մէջ թէ, Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ ինք 1875ին շրջեցաւ Քանարեան կղզիներն եւ Ցունական Արշիպէլագոսն, եւ 1875ին, նաեւ ի Կրետէ, Կիպրոս և Խրիմ իւր պաշտօն էր յարմար վայր մը գտնել ուր Լուի Բ. Թագաւորը կարենար բնակիլ ժամանակ մը, եւ կուզէր իմանալ թէ Ն. Վեհափառութիւն կրնար այդ օտար բնակավայրին մէջ իբրեւ վեհապետ ապրիլ անկախ տեղային իշխանութիւններէն, մինչեւ իւր կենաց վերջը։ Բայց Ցոն Լէօհրը կը հերքէ այն կարծիք թէ Լուի Բ. կը հետամտէր բացարձակ թագաւորութիւն մը հաստատել տեղ մը, կամ Պահիերայի թագը փոխանակել ուրիշ թագի մը հետ։ Կը յայտարարէ թէ ինք ամեն ջանք ըրաւ Թագաւորն ետ կեցնելու այս գաղթականութեան խորհուրդէն, և յաջողեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի երէկ հեռագիր մ'ուղղելով Դեր. Օրմանեան Մաղաքիա Եպիսկոպոսին, յանուն իւր եւ յանուն իւր պաշտօնակից ընտրեալներուն Ն. Գերապատուութեան եպիսկոպոսական ատիճանը։

Քաղ. ժողովը իւր վերջին նստին մէջ Ցնտեռական Խորհրդոյ հրաժարեալ անդամից տեղ ի նորոյ անդամ ընտրեց Կիւմրեան Յովհաննէս, Մանուկեան Մկրտիչ եւ Տաւուտեան Տիգրան էֆէնտիներն։ Հետեւաբար յիշեալ Խորհուրդն, որ մեծամասնութիւն չունենալուն համար ժամանակէ մ'ի վեր դադրեցուցած էր իւր նիստերն, յառաջիկայ շաբթու գործի պիտի ձեռնարկէ։

Մասնաւոր հեռագրէ մը կը տեղեկանանք թէ Գեր. Օրմանեան Եպիսկոպոս՝ որոյ էջմիածնէն մեկնիլը ծանուցինք արդէն, ամսոյս 23ին երկուշաբթի օրը Պայազիտ հասնելով՝ անտի ուղեւորեր է ի Վան ուր հաւանաբար հասած կը լինի այսօր։

Քաղ. ժողովը վաղը ժամ 3ին ինիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ Մատենադարանին մէջ եւ գլխաւորաբար պիտի զբաղի Վանայ խնդրով։

Երուսաղեմայ Պարտուց բարձման խորհրդարանական ցանձնաժողովն ևս վաղն առաւօտ ի նիստ պիտի գումարի ի Ղալաթիա, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ պիտի խորհրդակցի։

Աւասիկ Ազգ. ժողովոյ Մայր-Դիւանին կողմէ Երեսփոխան Տեարց ուղղեալ հրաւիրագիրն, կրօն. ժողովոյ ընտրութեան համար.

Ազգային ժողովն իւր վերջի գումարման մէջ, որ ի 20 Յունիսի, Եկեղեցական Հաղագս ուժոյ ժողովոյ կոչմանէ նեռամաեռաեռապատիկ ընտրելեաց ցանկին վրայ ընտրութեան ձեռնարկելով, կրօնական ժողովոյ անդամ հաշուեց միաձայն զԱմեն. Տ. Մկրտիչ Արք-Եպիսկոպոս Արմենան։ Իսկ մնացեալ 13 անդամոց ընտրութիւնն համեմատականի մնաց, զսոն զի քուէարկուաց թիւը 28 միայն լինելով, 24 ձայնից միաձայնութիւնն հարկ էր։

Իսկ արդ Կրօնական ժողովոյ ընտրութիւնն ամբողջացնելու համար կատարելի համեմատական քուարկութիւնն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի, ի Պատրիարքարան Գում-Գապուի, ի ձեռն յատուկ քննչաց և ընդ հսկողութեամբ Մայր-Դիւանի, ներկայութեամբ ընտրելոց ցանկին վրայ, որ առաջին քուէհամարի արդիւնքը կը ներկայացնէ։

Ուստի կը խնդրեմք որ հաճիք Ձեր քուէն նոյն օրն մինչեւ ի ժամ 4 բերել կամ յղել ի Պատրիարքարան, զսոն զի նոյն ժամուն քուէարկութիւնը պիտի դադրի և անմիջապէս քուէհամարի ձեռնարկուի։

Ի գլուխ թիւն Երեսփոխան Տեարց կը ծանուցանեմք թէ կարող են ներկայ հրաւիրագրիս առանցք յետոյ մինչեւ Հինգշաբթի ի ժամ 3 իրենց քուէհամարներն ղրկել ի Ղալաթիա Դէորդ պէյ խան Երուսաղիմ. Ցանձնաժողովոյն Գրասենեակն և կամ ի Պոլիս Մեծ Նոր խան Գրասենեակն հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ուր յատուկ պաշտօնեայ մը պիտի երթայ որոշեալ ժամուն գտնուած քուէհամարներն առնելով Պատրիարքարան տանելու համար։

Մնամք յարգանօք
Ազգային Ժողովոյ
Ատեն-դպիր — Ատենապետ
Կ. Պ. ՍՐՎԱՆԵԱՆ — Ց. ՄԵՐԵՄ-ԳՈՒԼԻ

24 Յուլիս 1886
Կ. Պոլիս

ՅԱՆՈ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՑ

		Քուէ
Տ.	Ներսէս	Վրդ. Ասլանեան 23
»	Գէորգ	Վրդ. Իւթիճեան 23
»	Արիստակէս	Քահ. Մամրէեան 23
»	Գէորգ	Վրդ. Բուսճուզլեան 20
»	Խաչատուր	Քահ. Տ. Գաբրիէլեան 20
»	Իդնատիոս	Վրդ. Շիշմանեան 19
»	Հմայեակ	Եպս. Դիմաքսեան 18
»	Գրիգոր	Եպս. Տ. Պողոսեան 16
»	Մաղաքիա	Վրդ. Տէրտէրեան 16
»	Յովհաննէս	Քահ. Շահպազեան 16
»	Գրիգոր	Քահ. Արա եան 16
»	Յովհաննէս	Քահ. Հիւքմարպէ յէնտ. 15
»	Արիստակէս	Քահ. Գարֆաեան 15
»	Միքայէլ	Քահ. Պալատու 14
»	Ոսկի	Քահ. Օհանեան 11
»	Յովսէփ	Վրդ. Սարգսեան 7
»	Տիմոթէոս	Եպս. Սարգիսեան 7
»	Խորէն	Եպս. Աշքեանեան 5
»	Յարութիւն	Եպս. Յովհաննէսեան 3
»	Զաքարիա	Քահ. Բերպէր 2
»	Կարապետ	Քահ. Սանտաղեան 2
»	Վահան	Քահ. Գրիգորեան 1
»	Ամիրսիս	Վրդ. Ռուբինեան 1
»	Թադէոս	Քահ. Սիմոնեան 1

Կրօն. ժողովն յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ գումարուելով նախորդ ատենագրութեանց վաւերացմամբ պիտի զբաղի։

Ցաւօք կիմանանք թէ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Ատենապետ Մեծ. Յակոբեան Միքայէլ էֆէնտիի դուստրն՝ ՕՐԻՈՐԴ ՍՈՅՆ յետ երկարատեւ հիւանդութեան իւր մահկանացուն կնքեց երէկ ի Ծաղիկ հասակի։

Յուզարկաւորութեան տխուր հանդէսը կը կատարուի այսօր, ժամ 4ին, Բերայի Մ. Երորդութեան եկեղեցին, ուստից հանգուցելոյն մարմնը պիտի փոխադրուի Գուրու-Չեշմէի գերեզմանատունն։

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓԻՈՒՆՈՒ

Ազգային ժողովոյ Գ. նիստն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 27 Յունիս, ի Մայր-եկեղեցւոյ Գում-Գափուի։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 6ին 3ին և փակուի 6ին։

Հրաւիրեալ են Ազգային Երեսփոխանք իբրեւց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

Մնամք աղօթարար
18 Յունիս 1886 Պ-ղտ-դպ Կ. Պ-ղոյ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԲԵԳԻՍԿՈՊՈՍ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ամիրզեանցումն ընտրութեան Նախաքննիչ Դիւանաց.
2. Տեղեկագիր Հանրամասական ընտրութեան Կրօն. Ժողովոյ 15 անդամոց.
3. Տեղեկագիր Հանրակալութեան Դիւանի ի վերայ Ազգ. Կեդրոնական Ելմտաց ոյցի.
4. Խնդիր վերաքննութեան Ազգային Սահմանադրութեան։

Ատեն-դպիր
Կ. Պ. ՍՐՎԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Ընդհանուր ֆանտիտ մամլիչի

26 յունիս - 3 յուլիս

Ամսոյ		Ուսումն
Երկ.	26 յունիս	Բնական գիտութիւնք.
Երե.	27 »	Կրօնագիտութիւն.
Չոր.	1 յուլիս	Թուաբանութիւն.
Հնգ.	2 »	Աշխարհագրութիւն և Աշխարհագ.
Երկ.	5 »	Թուաբան. և ուսողութիւն.
Երե.	4 »	Ֆիզիկայէն և Ցունարէն.
Շաբ.	5 »	Հայերէն. Ազգ. և Բնագր. պատմութիւնք.

Գեղեցկագրութիւնք և գծագրութիւնք միշտ ի տես։

Բացի Բարձրագոյն կարգէն, որոյ ուսումնց չորսն պիտի աւարտի 1887 փետր. 15ին, ինչ որ ի գործ պիտի դրուի յետ այսորիկ ա՛ն ուսումնարան կարգաց համար(*), մնացեալ բոլոր դասուց ուսանողաց քննութիւնքն, բերանացի եւ գրաւոր, պիտի կատարուին ըստ նշանակեալ կարգացուցին։

Քննութիւնք կ'սկսին առաւօտեան ժամ 2ին եւ կը տեւեն մինչեւ 10։

Մասնաւոր հրաւիրագիր չղրկեց սովորութիւնն ի լաց թողած լինելով՝ ներկայիս հրաւէր կը կարդամք ծնողաց, բարեկամաց, ուսուցչաց եւ ամեն կրթասէր ազգայնոց, որ բարեհաճին իւրեանց ներկայութեամբ խրախուսել զաշակերտութիւն Կրթարանիս։

Հիմնադիր - Տնօրէն
Ց. ԳՈՒՐԳԻՆ

22 յունիս, 1886
Յ.Գրիգորեան

(*) Ցեռ այսորիկ ամէն տարի փետր. 15էն սկսեալ պիտի կատարուի ուսումնարան կարգի քննութիւնն մասնաւոր խնամով, և մարտ 1ին պիտի տրուի վկայական արժանաւորաց հանդիսաւոր կերպիւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Կայսերական հրամանաւ՝

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայսերազուն իշխանաց՝ Բարձ. Սէլիմ, Շէվքէթ և Թէվֆիգ էֆէնտիներու։

Առաջին կարգի Նէֆգադաթի պատուանշան՝ Բարձ. Մեծ-Եպարքոսի դրատեր։

Երկրորդ կարգի Նէֆգադաթ՝ Ն. Բարձրութեան տիկնոջ եւ հարսին, Բարձր. Նէյլա-Իւլ-Իսլամ էֆէնտիի եւ Վսեմ. Նամիգ փաշայի հարսերուն եւ Դատական նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշայի դստեր։

Երրորդ կարգի Նէֆգադաթ՝ Վեհ. Սուլթանի բժիշկներէն դնդապետ Խամէթ պէյի տիկնոջ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. պալատան ոսկերիչ Նիշանճեան Եղուպ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան պաշտօնեայներէն Պ. Մօլէրի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ազգային գործոց և կրօնական նախարարին։ 1. թէ ինչ է Փիլիպէի պուլիկար Մէտրապոլիտ Ց. Կէրվասիոսի իւր պաշտօնատեղիէն հեռացման պատճառը. 2. ըստ ոյդ է թէ Ց. Կէրվասիոս կառավարութեան հաւանութեամբ հեռացուած է Փիլիպէէն. 3. ստոյդ է թէ կառավարութիւնն հաւանած է որ մէտրապոլտական նոր աթոռ մը հաստատուի յէսկի-Զաղարա ուր ղրկուած է Մաքսիմ Բէյշոֆ անուն եկեղեցականն։

Ցունիս 1628ի նստին մէջ նախագահը ծանոյց թէ երմտական նախարարն օրինական ծրագիր մը ներկայած է որ կառաջարկէ 10 միլիոն ֆրանքի արժէքով հանել Պուլկարիոյ ազգային Պանքային ձեռամբ։ Այս ծրագրի վերայ պիտի վիճաբանուի յառաջիկայ նստի մը մէջ։

Ապա, երեսփոխանք յանձնայս ցաւակցութիւն յայտնեցին Իլիա Պէչքոֆ և ժ. Թէոտորոֆ անուն երկու երեսփոխանաց մահուան առթիւ։

Այդ նստին, ի մէջ այլոց, Մավրոֆ երեսփոխանին կողմէ հարցում ուղղուեցաւ Հաղբէյի և Քըրճալիի նահանգաց միջեւ հաստատեալ մաքսային շղթային նկատմամբ։

ԴՈՒՐԾԱԴՈՒԼ ՄԸ

Ամեն որ տեսած է հռհռէլի կտաւն, որով կանայք գեղեցիկ սպիտակ շրջազգեստներ կը շինեն։ Այս կտաւը բանող բեմի գործաւորք կը շինեն նաեւ անձեռոցներ, զնդակներ, շապիկներ, եւն։ Մ-հռհռէլ անուամբ կը յորջորջուի այս կտաւ, զի գլխաւորապէս Ռուսիլեցի գաղթականք կը շինեն զայն։ Բայց հիմա Կ. Պոլսոյ մէջ կան քանի մը հարիւր գաւառացի Հայեր ալ որք նոյն կտաւը կը բանին։

Արդ, կը լսենք թէ Եթ-Մէյտանի կողմն այս կտաւը բանող բանի մը հարիւր հայ և թուրք արհեստաւորներ գործադուլ ըրած են, ներ տեսակ կըտաւին կանգունի գլուխ 10 փարա վարձքի յաւելում խնդրելով զոր գործատէրք յանձն չեն առնուր։ Վաճառականաց հետ պայմանագրեր ունեցող գործատէրքը իրաւախոհ եղած են, բայց ուրիշներ չեն եղած։ Գործադուլն այս երկուշաբթի սկսած է, և հրապարակին վրայ արդէն զգալի է հռհռէլի կտաւին սակաւութիւնը։ Զբանող գործաւորք բանոցներուն արդեւք կը լինեն։

Մայրաքաղաքիս սպանիական նորընտիր դեսպան Պ. Կիլէրմօ Բրէնոս երէկ Բ. Դուռն երթալով իւր յանձնարարագրոց մէկ օրինակն հաղորդեց Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին։

Նախորդ դեսպան Գոնսալէս կոմսը շաբթուս մէջ պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով իւր հրաժեշտի գրերը մատուցանելու։

Մանկանց կը ծանուցանէ թէ Ռումանիայէն ի Թուրքիա ներմուծեալ ապրանաց համար կայս. կառավարութեան կողմէ վերջերս հաստատեալ մաքսային սակագինը չնչուեր է։

Իտալական դեսպան Պ. Կալմանիա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Եգիպտական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Բամազանի 24դ. օրը Բարձր. Խեդիվին գահակալութեան տարեդարձը լինելով, կայս. պալատն կողմէ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղուեր են Ն. Բարձրութեան։

Երուսաղէմի գերմանական հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Բօլ և Բ. Դուռն, ըստ սովորութեան, վաւերացուց նորա պաշտօնը։

Ցունաց հրաժարեալ Պատրիարք Տ. Ցովակիմ Գ. ի մայրը վախճանեցաւ նախընթաց օր ի Պոյանը գիւղ և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ մեծաւ հանդիսիւ։

Արեւ. Բուսիլէէն առնուած լրոյ նայելով, վերջին շաբաթներու հարաւային բուռն հովերը շատ վնասած են ցորենի հունձոյ։ Ընդհակառակն լուրիա, բրենձ և սուսամ առատ կ'երեւին։

Վարդենիք ևս շատ վնասուած են, այնպէս որ վարդի իւղը թէ՛ քանակութեան և թէ՛ տեսակի կողմէ նախորդ տարիներէ աւելի ստոր պիտի լինի այս տարի։

Ադր. Պոլսէն կը գրեն թէ նոր աւազակխումբ մը երեւան ելեր է Քրքք-Քիլիսէի շրջակայքն։ Այս աւազակխումբ մը յանկնա 18 ին երեք հոգի կոստոտեր ու սպաներ է։

Եանեցի մէջ ևս աւազակք Լակօրիւզօ գիւղը մտնելով Լէօնթիոս Մանօբուլօս անհուն հարուստ մարդուն տունը գնացեր և ապառնացեր են սպրել զայն, եթէ որոշեալ պայմանաժամի մէջ 200 ոսկի չվճարէ իրենց։

Գիւղացիք ոստիկաններէն օգնութիւն խնդրեր են, ոսկին այս վերջինք աւազակներէն ստանալու լինելով, բան մը չեն կրցեր ընել։

Պէչերթաշի հրդեհին տունն, կ'ըսէ Սաֆէտ, Սվիտուն Օղլու Իգնա ազայ՝ տունն ևս այրեր և ծերունին իւր բազմաթիւ զաւակներով ու թոռներով անպատսպար մնացեր է։ Այս անձ Սուլթան Համիտ առաջնոյ օրով ծնած է և 120 տարեկան է այժմ ու կ'ապրի կնոջ հետ որ 100 տարեկան է։ Թուրք թերթը Վեհ. Սուլթանի գութը կը հայցէ այս ալեւոր ծերունւոյն վրայ որ չի բաւի կարօտ և արժանի է, կըսէ, կայսերական ընտրեաց։

Ամերիկայի Ֆրանքլին ծովային յառաջիկայ երկուշաբթի Իզմիր պիտի ուղեւորի Քէրթ. 3 մարտանաւով։

Երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասան օսմանեան արժեւտարց Լոնտոնի մասնախմբին գործակալ Պ. Սմիտ և Քրէդ Լէյնի Պանքայի տնօրէն Պ. Լըմուան։

Մեծ կղզիի և Բլնտիքի թագաւորք ինչպէս այս աւուր Հ-ֆէէ-ի միջոցաւ ընդհանրութիւն կը յայտնեն Մախսուէի տնօրէն Համոի փաշայի որ Պայրամի առաջին օրը ձրիապէս երկու շոգենաւ յատկացուցեր է Մեծ Կղզիի և Բլնտիքի իրամ ժողովրդեան, առաջիններն Հէյսլէյի ծովային վարժարանի մանկիներն և վերջինները Գարթալ փոխադրելու համար, ըստ որում Մեծ Կղզիի և Բլնտիքի մէջ մանկիք չգտնուիր։

Երէկ Գասրը-Գիւղի յունական Ա.յի-Եանի եկեղեցւոյն տօնը լինելով, Ռասսաթցոյ հինգ հայ երիտասարդք (երեք ձիւնոր եւ երկու կոշկակար) Գում-Գարուէն նաւակով Գասրը-գիւղ կերթան ուր լաւ մը զուարճանալ եւ արբենալ յետոյ, դարձեալ նաւակ կը նստին Պոլիս վերադառնալու համար։ Մօտաւոր Պուրնայի բացերը անցնելէն յետոյ ծերունւոյն բացերը մնացին։ Մի ոմն ծով կ'ինայ եւ ընկերներէ մին զայն ազատելու համար արագ շարժում մ'ընելով նաւակը կը շրջի եւ չորսը միասին ծով կը թափին։ Մօտայի ծովեզերը գտնուող քանի մ'ագռլացիք այս արկածը նշմարելով, մակոյկով մը օգնութիւնն կը հասնին եւ կը յաջողին ազատել երեք ձիւնորներն ու նաւավարն։ իսկ երկու կոշկակարք անյայտ եղած են։

Այս տարադիպներէ մին ամուսնացած էր, իսկ միւսը նշանուած եւ կը պատրաստուէր ամուսնանալ մօտ օրէն։

Նաւապին չինութեանց երկրաչափ Պ. Օկիւստ Էքէրման որ մայրաքաղաքս կը գտնուի Նորսէֆիլտ գործարանէն գնուած ընդծիլեայ նաւուց գործածութեան հսկելու համար եւ որ քաջ լուսոյդ մ'է, երկուշաբթի օրը լոյսով Վոսֆորէն անցեր է, Ուսմոր Եէրիէն Եէնիքէյ 48 երկայրկենի մէջ։

Երէկ առաւօտ Պէյօղլուքէրէի առջեւ գտնուեցան դիակներն այն երկու ամերիկայի նաւաստեաց որք աչքի շարթուն նաւակով պտոյտ մ'ընելու պահուն ընկղմած էին։

Պոլսոյ իրաւաբանական վարժարանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի ժամ 3½ին։

Տ. Մ. ՏԻՆԱՆԵԱՆ իւր բնակութիւնը փոխադրած է Պոլիս, Պալի Փաշա, թիւ 18 տունն, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդները։ Հինգշաբթի օրերը միջօրէին վերին ալ ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները։ 8—35

ՎԻՊԱԿ

Երեւան ԳԻՏԱԿԱՆ յօդուածին Ցեռ Գրութեան մէջ բառէն բառը Բէլոֆ պէտք է կարդալ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԶԱՆՑ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 6 յուլիս.

Երեսփոխանաց ընդհանուր ընտրութիւնք. — Մինչեւ ցարդ ծանօթ արդիւնքներն հետեւեալ կերպիւ կը բաշխուին.

Պահպանողականք	168
Միութենական-Ազատականք	38
Նախարարականք	76
Բառնէլեանք	27

Որով կատարուած են 670 ընտրութեանց 309 ը։

Կրասդոնեանք կամ նախարարականք մինչեւ ցարդ 10 աթոռ շահեցան և իրենց հակառակորդք շահեցան 25 աթոռ։

Հավասի Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ մեզ թէ այս առաւօտ Եւրոպական Պորսա չէ ստացած։

ԴՐԱՄԱՑԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 25 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

ամիս	Լիմանայի վրայ պանքայի)	.....	111
3 »	» » (վճարելի)	.....	110 5/8
3 »	Բաղդիի » (պանքայի)	.....	22 75
3 »	» » (վճարելի)	.....	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԾԱԹՔԱՅԻՆ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

		Դահեկան
տրեկ երեկոյ գոց. (Միաց.	D. Սերի	46 18
տրամի գոցուելէն վերջը	»	46 18
տրամի մէջ	»	— —
առաւօտեան բացուելնա	»	46 18
արձրագոյն գին	»	46 18
ցածագոյն »	»	46 18
կէս օրին	»	46 18
...հատութիւն 1858)	A. Սերի	23 20
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B. »	» » 15 10
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C. »	Օ. » 46 18
» 1873)		

ԻՆԻՖԻԷԼ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Իրեկ իրիկուն գոցուելնաս	80
Այս առաւ. բացուելնաս Գ. կ.	79 35
կէս օրին	79 35

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒ

Յոսիէթէ ժէնէրալ	Գ. Կ. Ղէր.Լ.Բ.	3	8
Քրէտի ժէնէրալ	Գ. Կ. Օռմ.	»	6
Պանք ոք Գանադա	»	»	4 35
Սան. Շանժ է վալէօր	»	»	3 14
Թրամուէյ	»	»	290
Բուռմէլի երկաթուղի	Ֆր.	36	62 ½
Օպլիկաթիոն ոք Բրիտանիէ	»	—	
ԲաՇՆԵՏուղի Լաւրիօմի	»	62	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան սակի	դրչ.	100
ՀՕ Ֆրանչնոց	»	88 3
Անգլիական սակի	»	110 34
Բօլ Իմբերիալ	»	90 22
Քրեմից	»	51 20
Ռուսլի Թղթադրամ	»	9 19
» արծաթ	»	88 35
Ֆլորին	»	8 30
ՄէՀ. արծ. (սարբ.)	»	108 8
Վենոց	»	103
Հինգնոց	»	102 20
Մէթալիք	»	97
Թասքիէ	»	15

ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. Փ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱՂՈՒԱԾ 1885 ՏԱՐՈՑ

Անցեալ երկու տարիներու մէջ Ա-ԲԵՒԵԼԷ ընթերցողաց փոքր ի չատէ տեղեկութիւն տուինք մասնաւոր յօդուածով մը Ազգ. Հիւանդանոցիս մէկ տարեշրջանի գործողութեանց վրայ մեր մասնաւոր տուփերներէն քաղելով։ Այս տարի ևս թէպէտ և մեզի պարտք համարած էինք ընթերցողաց ուշադրութեան ներկայել 1885 տարեշրջանի վիճակագրութիւնը, բայց զանազան պատճառներ արգիլեցին մեզ մինչ այս օր մեր այս որոշումն ի գործ դնելու։ Ի վերայ այսր ամենայնի վստահ լինելով թէ այս յապաղում գործոյն կարեւորութեանը չի վնասեր բնաւ, կը փութամք այս օր մեր այս պարտականութիւնը կատարել։

Շատեր բոլորովին անտեղակ են ազգին այս գլխաւոր հաստատութեան վիճակին. ուստի կ'արժէ որ գտնէ մենք ալ բժշկական մասին վրայ տարին անգամ մը իրենց ուշադրութիւնը հրաւիրեմք և յիշեցնեմք իրենց այդ բազմարդիւն յարկը ուր կը պատսպարուին և կը խնամուին ազգին բոլոր տառապանքն ու թշուառութիւնները և զոր շատ քիչեր միտուընին կը բերեն եթէ հարկը չտիպէ զիրենք անդ դիմելու։

Սակայն չենք ուզեր երկարաբանել այս նկատողութեանց վրայ, որովհետեւ այս յօդուածիս բուն նպատակն է պատուարժան ազգայնոց վիճակագրական գիտելիքներ ներկայել միայն։

1885 տարւոյն սկիզբը պատրաստ գտնուող հիւանդներուն թիւն էր 98
1885 տարւոյ մէջ ընդունուած հիւանդներուն թիւը եղած է 1405
Գումար 1503

Այս 1405 ընդունուած հիւանդները հետեւեալ կերպով կը բաժնուին.

Հաստատութեանս որբանոցէն	205
Հիւանդանոցին միւս ճիւղերէն	136
Դուրսէն ընդունուած հիւանդներ	1064
	1405

Այս տարի նախորդ տարիներու հետ բաղդատելով ընդունուած հիւանդաց թիւը փոքր ինչ նուազած է, որովհետեւ 1884ին ընդունուած հիւանդաց ընդհանուր գումարը 1442 էր, և 1883ին ալ 1474. այս վերջին գումար տարւոյ մը շրջանին մէջ հիւանդանոցս ընդունուած հիւանդաց ամենէն բարձր թիւը կը ներկայացնէ։ Բայց այս նուազման մէջ ներքսէն և դուրսէն ընդունուած հիւանդաց թիւերն ալ բաղդատելով, կը տեսնեմք թէ երկու մասին մէջ ալ նուազումն համեմատաբար եղած է, և մասնաւորապէս 1885 տարւոյ մէջ որբանոցէն հիւանդանոց փոխադրուած հիւանդաց թիւը պակաս է։ Որբանոցի հիւանդներուն տարուէ տարի պակսիլը նկատողութեան արժանի է, և մխիթարական ապացոյց մը այդ ճիւղին վրայ տարուած մասնաւոր ճգանց և խնամոց արդիւնաւորելուն։ Որովհետեւ դիտնալ պարտ է թէ ներկայ անբնակատաւոր կացութեան մէջ, որ է տեղւոյն անձկութիւնը և անբաւականութիւնը, ինչպէս նաեւ ընդհակառակը աշակերտաց օր աւուր աւելնալը, շատ դժուարին ձեռնարկ մըն է սոյն ճիւղին մէջ առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ կերպով բարւոքել։

Որբանոցէն եղած հիւանդաց թուոյն տարուէ տարի նուազելը աւելի զգալի կ'ըլլայ մանաւանդ, երբ ի նկատ առնումք հիւանդութեանց մին միայն, այն է տոն, որ հետզհետէ մաքրուելով այս տարի 25 հատ միայն ունեցած եմք, մինչդեռ անցեալ տարի 46 հատ էր, և 1883ին 117. միշտ այս բաղդատութեան հետ կցելու է տղայոց օր աւուր բաղմանալը և այս պատճառաւ ասոնցմէ մէկ մասը զոյգ զոյգ պառկեցնելու հարկը, որով մեծ դժուարութիւն՝ մաքրութիւն պահելու համար։ Ցաւելու պէտք է նաեւ թէ, տղայք թէ՛ արձակուրդէ դառնալուն և թէ՛ նոր ընդունուած ժամանակներն այս գարշելի հիւանդութիւնը դուրսէն կը բերեն որբանոցիս մէջ։

Ըստ տեսակաց հիւանդները կը բաժնուին.

Արբ	1330
Կանայք	75
	1405

Ինչպէս ընդհանուր գումարը, նոյնպէս ալ հիւանդ կանանց թիւն այս տարի փոքր ինչ նուազած է. որովհետեւ անցեալ տարի 83 հատ ունեցած էինք։

Ծննդեան տեղւոյն տեսակէտով հիւանդք կը բաժնուին հետեւեալ եղանակաւ.

Մայրաքաղաքէս	335
Թուրքիոյ գաւառներէն	1057
Օտար տերութեանց հպատակներէն	13
	1405

Իբր Պոլսեցի նշանակուած 335 հիւանդներուն 89 հատը որբանոցի աշակերտներէն են, 66 հատը Հիւանդանոցիս միւս ճիւղերէն, իսկ 180 հատը միայն դուրսէն ընդունուած հիւանդներ են։ Եւ եթէ ասոնց տարիքը ի նկատ առնուի կը տեսնեմք թէ 3-40 տարեկան 188 հիւանդ, իսկ 40-100 տարեկան 147 հիւանդ. բայց առջի գումարին մէջ կը գտնուին որբանոցի աշակերտները, որ ինչպէս տեսանք 89 հատ են, ինչպէս նաեւ Հիւանդանոցիս միւս ճիւղերէն ընդունուած հիւանդներ. ուստի եթէ ասոնք առջի գումարէն զեղչուին, կը տեսնեմք թէ դուրսէն ընդունուած Պոլսեցի հիւանդաց մեծամասնութիւնը 40 տարեկանէն վեր եղողները կը կազմեն, ինչպէս ուրիշ առթիւ ալ ցուցուցած էինք. և ասոնք ալ շատ անգամ երկարատեւ հիւանդութիւններէ վարակեալ՝ դուրսը քանի մը ամիսներ անցուցնելէ վերջ, իրենք անկարող պէտքերնին հայթայթելու, և չունենալով մէկը որ զիրենք հոգայ, ի հարկէ ստիպեալ Հիւանդանոց կը դիմեն։

Իսկ եթէ տարիքներուն տեսակէտով հիւանդաց ընդհանուր գումարը ի նըկատ առնումք, կը տեսնեմք թէ մեծամասնութիւնը կազմողները մինչ 40 տարիք ունեցողներ են։

Ահաւասիկ այս մասն 1885 տարւոյ ընդունուած հիւանդներուն ցուցակը.

3է 20	տարեկան	383
21—30	»	388
31—40	»	246
41—50	»	177
51—60	»	111
61—70	»	63
71—80	»	24
81—90	»	8
100	»	3
110	»	1
120	»	1
		1405

Ուսկից կը տեսնեմք թէ 3 է 40 տարեկան 1017 հիւանդ, իսկ 41 է 120 տարեկան 388 հիւանդ ունեցեր ենք։ Այս համեմատութիւն անցեալ տարուան թիւերը շատ մօտէն կը շօշափէ, և եթէ նախորդ տարիներն ալ աչքէ անցունենք միշտ սոյն համեմատութիւն պահուած կը գտնեմք։

Հիւանդութեանց տեսակին բաժանմամբ հետեւեալ ցուցակը կը ներկայեմք։ Այս բաժանման համար հիմ պիտի առնեմք տարւոյս մէջ դարմանուած և հիւանդանոցէն ելած հիւանդները և ոչ թէ ընդունուածները. ուստի՝

1885 ի սկիզբը պատրաստ կը գտնուէին	98
» տարւոյն մէջ ընդունուած	1405
Բովանդակութիւն	1503
Զեղչելով տարւոյն վերջին իրիկունը դեռ դարմանի տակ հիւանդարան մնացողները, որ է	85
	1418

Ըսել է թէ 1418 հիւանդներու հիւանդութեանց տեսակին վրայ կրնամք միայն խօսիլ, և ահաւասիկ ասոնց ցուցակը թիւերու առաւելութեան կարգաւ.

Շնչողական գործարանաց հիւանդութիւնք	320
Մարսողական գործարանաց հիւ.	254
Ջերմեր	180
Վէրքեր	145
Ուղղի և ջիղերու հիւանդութիւնք	93
Մորթի հիւանդութիւնք	86
Աչքի հիւանդութիւնք	48
Շարժիչ գործարանաց հիւանդ.	41
Ծննդական և միզական գործ. հիւ.	41
Ափրոտիդեան հիւանդութիւնք	27
Կազմթափանց հիւանդութիւնք	24
Ականջաց հիւանդութիւնք	20
Շրջանական գործարանաց հիւ.	18
Լեարդի հիւանդութիւնք	17
Ականջի և քթի հիւանդութիւնք	7
Ուռոյցք	4
Այլեւայլք	93
	1418

Այս ցուցակ անցեալ տարւոյ հետ բաղդատելով կը տեսնեմք որ մի քանի դլուխներու մէջ զգալի տարբերութիւն եղած է. և նախ մորթի հիւանդութիւնները այս տարի վերջերորդ կարգը կը գտնուին, մինչդեռ անցեալ տարի հինգերորդ կարգը կը գտնուէին և նախընթաց տարին չորրորդ կարգը։ Այս տարի մորթի հիւանդութեանց թիւը 86 է և այս ալ որբանոցի մէջ տուր 46է 25ի իջնելուն պատճառաւ է ինչպէս վերը տեսանք։

Իսկ ջերմեր թէպէտեւ վերստին երրորդ կարգը կը գտնուին բայց թուով շատ վար են. որ է անցեալ տարւոյ 284ի տեղ, 180 միայն. արդէն կը յիշեն ընթերցողք թէ 1884ի ջերմերու բազմութիւնը Տէրքոյի ջուրի ճամբաներու շինութեան առթիւ եղած էր, ուր մեր պանդուխտ գաւառացի գործաւորք ընդհանական ջերմի ենթակայ դտնուած էին։

Միւս գլուխներու մէջ ալ առաւել կամ նուազ տարբերութիւններ կան, բայց մասնաւոր նկատողութեան առարկայ ընելու բան մը չգտնուիր. միայն թէ ափրոդիտեան հիւանդութիւնք այս տարի 27 հատ են միայն, մինչդեռ անցեալ տարի 37 և 1883ին 44 հատ էին. այս նուազումն կարծեմ կարող պիտի չըլլայ հետեւցնել թէ բարոյականութիւնը աւելցած ըլլայ ժողովրդեան մէջ. այլ յաւէտ կը կարծեմք թէ ժողովուրդը սովրած պիտի լինի թէ այս տեսակ հիւանդութիւնները կը մերժուին ընդհանրապէս և չեն ընդունուիր, որպէսզի քիչեր ընդունելութեան ներկայացած են։

1885ին դարմանուած հիւանդաց վերջնական վիճակը հետեւեալ կերպով կը բաժնուի.

Կատարեալ բժշկութեամբ հիւանդանոցէս եղած	955
Մասնաւոր բժշկութեամբ կամ նոյն վիճակի մէջ	240
Մեռեալք	223
	1448

Գալով մեռածներուն, ասոնք հիւանդութեան տեւողականութեան տեսակէտով կը բաժնուին.

Սուր հիւանդութիւններէ մեռածներ	40
Երկարատեւ հիւանդութիւններէ մեռածներ	162
Հոգեվարք վիճակի մէջ ընդունուածներ	21
	223

1885 տարին մեռածները թէ՛ թրուով եւ թէ՛ համեմատութեամբ անցեալ երկու տարիներէ աւելի են. որովհետեւ 1418 հիւանդի վրայ 223 մեռած ունիմք որ է ըսել 0 0 գրեթէ 16 (15.726), քանի որ 1884ին 0₀ 14 մեռած ունէինք և 1883ին 0/0 13է ալ պակաս. որ է ըսել 1883 և 1885 տարիներու մէջ 3 0₀ յաւելում մը եղած է մեռածներու մասին. բայց բարեբաղդաբար բոլոր վերի նշանակուած թիւերը իրարու հետ բաղդատելով այս յաւելման բացատրութիւնը կը գտնեմք։

Եւ նախ երկարատեւ հիւանդութիւններէ մեռնողներուն թիւը եթէ աչքի առջեւ առնեմք կը տեսնեմք թէ 1884ին այս թիւ 140 է, և 1883ին 135, մինչդեռ 1885ին 162։ Երկարատեւ հիւանդութիւնները մեծաւ մասամբ անբուժելի և ասոնք ալ գրեթէ միշտ իրենց շրջանին վերջին կէտը հասած հիւանդանոց ընդունուած ըլլալով, արդէն իսկ մահուան դատապարտուած են. և երբ ինչպէս այս տարի, այս հիւանդներէն մեծ թուով հիւանդանոցս կը ներկայանան, յայտնի է թէ անհամեմատաբար մեռելոց թիւը պիտի բարձրանայ։

Նմանապէս հոգեվարք վիճակի մէջ հիւանդանոց եկողներն ալ մեռելոց թիւը բարձրացնելու ծառայած են, որովհետեւ մինչդեռ 1883ին միայն 13 հատ հոգեվարք ընդունուած եմք եւ 1884ին 16 հատ, ընդհանրակը 1885ին 21 հատ հոգեվարք ընդունուած եմք, որոյմէ չատերը հազիւ 10 կամ 15 բոպէ ապրած են հիւանդանոց մտնելէն վերջ, եթէ ասոր ալ ապրած են կըրնայ ըսուիլ։

Ընդհակառակը այս մեռելոց թըւոյն բարձրանալուն մէջ, սուր հիւանդութիւններէ մեռնողներուն թիւը մինչեւ անգամ նուազած է կրնայ ըսուիլ որովհետեւ 1883ին սուր հիւանդութիւններէ 39 հատ մեռեալ ունեցած եմք 187ի վրայ, 1884ին 46 հատ 202ի վրայ, իսկ 1885ին 40 հատ 223ի վրայ։ Ահա այս է մեզի համար գլխաւոր փորձաքարը հիւանդաց բժշկութեան յաջող ընթացքին նկատմամբ, որովհետեւ ի՞նչ կրնան ընել բժշկութիւն և բժիշկ, եթէ հիւանդութիւնը բացարձակապէս մահաբեր է։

Վերոյիշեալ 223 մեռածներու հիւանդութեանց տեսակը հետեւեալ ցուցակին մէջ կը համառօտեմք.

Թոքախտ	50
Ցնցղոց և թոքերու այլ և այլ հիւանդութիւն	9
Թոքերու և թոքաթաղանթի սուր տապ (97 հիւանդի վրայ)	14
Սրտի հիւանդութիւններ	11
Սուր թանչ (16 հիւանդի վրայ)	1
Երկարատեւ ադիտապ և թանչ և հիւծական ադիտապ	37
Ցեւոդական տապ (Թիֆօխտ)	7
Կաթուածահարներ և ջղային դըրութեան երկարատեւ հիւանդութիւնք	31
Զանազան գործարանաց կարկինոս	8
Զանազան ախտաժէտութիւնք	9
Այլ և այլ սուր հիւանդութիւնք	5
Այլ և այլ երկարատեւ ախտեր	20
Հոգեվարք	21
	223

Այս ցուցակ թէպէտ համառօտուած ըլլալուն համար անբաւական, բայց և այնպէս հերիք է ցուցնելու թէ ո՛ըչափ բազմաթիւ են մահաբեր և անբուժելի հիւանդութիւններէ մեռնողները, որոնք անկախաբար հիւանդանոցիս պայմաններէն և մեր ջանք ու խընամքէն, առջի օրուընէ իսկ մահուան դատապարտուած են։

Մեռեալներուն տարիքը ըստ հետեւեալ ցուցակի կը բաժնուին.

3է 20	տարեկան	23
21—30	»	47
31—40	»	53
41—50	»	36
51—60	»	33
61—70	»	21
71—80	»	8
85	»	1
90	»	1
		223

ՏՈՌԹ. Վ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ
Բժշկապետ Ազգ. Ս. Փ. Հիւանդանոցի
(Մնացեալը վաղը)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ
(Ստամբուլ՝ Մենկլի Լիւքէրէն փողոց)

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

Կ. Պոլիս 23 Յունիս 1886

Կարգը ցորեն	լիւքս	էլեն
Ռուսիոյ	59.60	36.38
Պեսարապիոյ	— —	— —
Բուռմէլիի և Ա. Պոլսոյ	59.60	34.36
Բաստաթօ և Սամսոն	— —	— —

Ղրուշ

Վաճառեցաւ 4000 քիլօ։ Պատրաստ 3000 քիլօ։ Օխան 36-38 փարայէն Ռուսիոյ հետ և 34-36 փարայէն Բուռմէլիի և Ասիոյ հետ գործեր կը լինին։

Ցորեն Կէրա և Ադիմա	լիւքս	էլեն
Ռուսիոյ	— —	— —
Վալաքիոյ, Դանուբի	57.58	22 ½.23 ¼
Բուռմէլիի	— —	— —

Վաճառեցաւ 12.000 քիլօ։ Պատրաստ չիկայ։ Գիները բռնուած են։

Կոխոռ ցորեն	լիւքս	էլեն
Պուրգաս	57.58	20 ¼.20 ¾
Փիլիպէ	57.58	20 ¼.20 ¾
Վառնա, Պազըրճ	55.56	19 ¼.19 ¾
Կալաճ, Պրայիլա	56.57	19 ½.20 ½
Ադիմա	— —	—

Վաճառեցաւ 30,000 քիլօ։ Պատրաստ 30,000 քիլօ։ Հրապարակն հանդարտ է Եւրոպիոյ մէջ գներն իկած լինելուն ինչպէս նաեւ նոր հունձքերը մօտ լինելուն պատճառաւ, որք նպաստաւոր արդիւնք կը խոստանան։

Եգիպտացորեն	լիւքս	Նոր էլեն
Դանուբ	— —	— —
Սեւ ծով	56.60	11 ¾ և 13
Բուռմէլի	— —	— —

Վաճառեցաւ 15,000 քիլէ Սեւ ծով, քիլէն 13 ղրշի, Ռեգիստրով։ Կանոնաւորապէս ապրանք կը խնդրուին։

Գարի	Նոր էլեն
Սեւ ծով	10 ½
Բուռմէլի և Դանուբ	— —

Վաճառեցաւ 900 քիլէ Բուռմէլի, քիլէն 10 ½-10 ¾ ղրուշի։ Պատրաստ չիկայ։ Հրապարակն հանդարտ է և գները տկար։

Զուլաֆ, քիլէն 12 ½ ղրուշի։ Գործ չիկայ և գներն անփոփոխ են։

Բրնձանանաս	էլեն
Իզմիր և շրջակայքը	23
Բաստաթօ »	21

Նոր հունձքերէն օխան 23 ղրուշի գնողք կան, սակայն վաճառողք կը պակսին։

Քանաթեա եկմ	էլեն
Ուզուն քեօփրիւ	40
Բաստաթօ	41

Վաճառմունք չիկան բնաւ. օխան 41 փարայէն գնողներ կան, բայց վաճառողք կը պակսին։

Լոռֆա (ոսկին 100 ղրշէն)	100 օխան ղրշ.
Օրոսս Տրապիզոն	100.
Դանուբ	105.110
Բուռմէլի	90. 95

Վաճառմունք չիկան բնաւ։ Հրապարակն հանդարտ է և խնդրանք չիկան։ Պատրաստ 3000 օխաս։ Գիները տկար են։

Ոլոռն (պէղէլիա)	օխան	ֆարա
Պալըքեսիր	50.—	
Սուրիա	55.58	
Դարդանէլ	չիկայ	
Ամէնք	»	

Վաճառմունք չիկան բնաւ։ Պատրաստ 15000 օխաս։ Հրապարակն հանդարտ է, առանց գներդի։

Գիլինտիրի հոռոխ	օխան	ֆարա
Սեւ ծով	— 50	
Մարմարա	— —	

Նշանակութեան արժանի գործ մը չեղաւ։

Բուկլա	օխան	ֆարա
Պանդրմա	— 27	
Մարմարա	— 28	

Նոյնպէս։ Գիները տկար են։

Սոռամ	օխան	ֆարա
Պալըքեսիր	— 85	
Իզմիր	— —	
Մերսին և Ադանա	— 85	

Վաճառմունք չիկան։ Պատրաստ 70.000 օխաս։

Խաշխաշ օխան 50 փարա—Օխան 50 փարայէն գնողներ կան։

Բամբակի հոռոխ, օխան 25-26 փարա։ Գործ չիկայ։

Վարսակ, քիլէն 7 ղրուշ։

Վաճառմունք չիկան։ Պատրաստ նոյնպէս։ Հրապարակն հանդարտ է և գնողք կը պակսին։

Ալիւր	պարկ	ղրշ
Օտեսա, Ա. տեսակ	110—114	
» Բ. »	100—106	
» Գ. »	93— 94	
Ադիմա-ըստ տեսակին	94— 96	
Պրայլա, Թ. 3 և 4	88—	
»	86—	
» խառն	84— 85	
Կալաճ 2 և 3	85— 86	
» 00 ½ 000	84—	
Վառնա	80— 82	
Բուռմէլի (Եր'լաթուզիով)	83— 84	
Մարսիլիա	—	

Վաճառեցաւ 22,500 պարկ. պատրաստ 10.000 պարկ Օտեսա. 6000 պ. Ադիմա. 10.000 պ. Պրայլա. 10.000 պ. Կալաճ. 30,000 պ. Բուռմէլի. Մարսէյլ չիկայ։ Հրապարակն հանդարտ է եւ գները տկար։ Կ. Պոլսէն զրկուած ապրանաց գումարն է 2500 պարկ։ Տեղական սպառումնք կը հասնին 20,000 պարկի։

ՆԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

Ալէօր—Հասաւ 90 տակառ ռուսական։ Վաճառեցաւ 60 տկ. Պատրաստ 500 տկ.—Գիները տկար են։

Լոֆ.—Ապրանք չհասաւ։ Վաճառեցաւ 30 տկ. Պատրաստ 800 տկ։ Գիներն անփոփոխ են։

Շոխ.—Հոլանտական չաքարի կենդինարի գինն է, տակառով 140 ղրշ. և ռուսականինը՝ պարկով 106—107 ղրշ։ Թրիէսթի չաքարի առաջին տեսակի կենդինարի գինն է 126 և երկրորդ տեսակինը՝ 120 ղրշ։

Հասաւ 4080 պարկ Թրիէսթի և 1500 պ. ռուսական։ Վաճառեցաւ 3080 պ. Թրիէսթի և 1200 պ. ռուսական։ Պատրաստ 6500 պ. Թրիէսթի, 1000 պ. ռուսական և 200 տկ. հոլանտական։ Կանոնաւոր վաճառումներ եղան տկար գներով։

Խոհվ.—Ոլիօի առաջին տեսակի օխայի գինն է 7.50—8 ղրշ. երկրորդ տեսակինը՝ 7, երրորդ տեսակինը՝ 6.20 և չորրորդինը 5.90 ղրշ։

Հասաւ 1300 պ։ Վաճառեցաւ 900 պ։ Պատրաստ 3000 պ։ Գնողք սակաւաթիւ են և հրապարակն հանդարտ։

Բրինձ.—Ճէնովայի ընտիր բրինձի պարկի գինն է 40 Ֆր. և երկրորդական տեսակինը 39 Ֆր. Ռիզոն՝ ընտիր տեսակ 43 ½ Ֆր։ Հնդկական բրինձի պարկի գինն է 120—121—122 ղրշ. և եգիպտականինը՝ 90—95 ղրուշ։

Հասաւ 1000 պ. իտալական և 1200 պ. անգլ։ Վաճառեցաւ 1200 պ. անգլ և 900 իտ։ Պատրաստ 500 պ. իտ։ Անգլ չկայ։—Հրապարակը բռնուած է և կանոնաւոր խնդրանք կը լինին։

Մոմ.—Հասաւ 800 սնտ. Ֆրանսական։ Վաճառեցաւ 600 սնտ. պելճ. և 800 սնտ. Ֆրանսական։ Պատրաստ 200 սնտ. պելճ. և 800 սնտ. Ֆրանսական։ Ֆրանսական մոմերու գներն ինկած են։

Քարէ-ղաղ—Ամերիկեան քարիւղի սնտուկի գինն է 25·26 ղրշ. և ռուսականինը 22·25։

Ապրանք չհասաւ։ Վաճառեցաւ 3000 սնտ. ամերիկեան եւ 5000 սնտ. եւ 100 տկ. ռուսական։ Պատրաստ 10,000 սնտ. ամերիկեան եւ 10.000 սնտ. եւ 800 տկ. ռուսական։ Հրապարակը բաւական գործօն է և գները կը բռնուին։

Սպիտ.—Հասաւ 800 սնտ։ Վաճառեցաւ 1000 սնտ։ Պատրաստ 12,400 սնտ. հրապարակը բռնուկ է տկար կերպով եւ գներն անփոփոխ են։

Լէրպի.—Փորձերը սահմանափակ են։

Որդան կոշիկ.—Գները բռնուած են։

Ծծ—ոք.—Հրապարակն անգործ է։

Պղնձ.—Գործ չկայ։

Կնճռան.—Գործեր կը լինին հաստատ գներով։

Զայ.—Գործ չկայ։

Նշադր.—Հրապարակն անշարժ է եւ վաճառմունք սահմանափակ։

Իւղ.—Սպիտակ իւղի օխայի գինն է 11 ղրշ. տեղական՝ 9. Զէրվիշ 6 ½, Բուռմէլիի եւ շրջակայից իւղ 6 ½ ղրշ։

Ընտիր տեսակ իւղերու գները հաստատ են, իսկ երկրորդական տեսակներունը՝ տարբեր։

Գէորգիանիոյ.—Կենդինարը 13 Ֆրանք։

Ամերիկեան կոռա.—Հրապարակն ընդհանրապէս հանդարտ է։ Մէքսիկեան կառներու վրայ քանի մը գործեր կը լինին։

Լէդ-Ֆլոռ.—Փիչ գործ կայ։

Սեկոն-ֆանդ.—Գործառնութիւնք սահմանափակ են։

Խամ ասֆալտ.—Լաւ տեսակներու վրայ քանի մը գործեր եղան։

Մէլ.—Վաճառմունք սակաւաթիւ են։

Պամա.—Շուկային մէջ մաս մը գործեր եղան բաց գոյն գրէթեն պատներու վրայ։

Բամպուկներ.—Պայրամի ոտներուն պատճառաւ գործերը սահմանափակ էին եւ հետեւաբար գները տկար են։

Երկաթ.—Հասաւ 120 տկ։ Վաճառեցաւ 80 տկ։ Գնողք սակաւաթիւ են։ Գները տարբեր են վաճառողաց աճապարելուն պատճառաւ։

Պողպատ.—Վաճառեցաւ 100 սնտ. պատրաստ 1100 սնտ։ Հրապարակն հանդարտ է։

Գազ (Ֆրանսական).—Վաճառեցաւ 800 տկ։ Պատրաստ 12.000 տկ։ Գները բարձր են։

Անթ.—Վաճառեցաւ 10 կենդինար։ Պատրաստ 30 կենդ։ Գները բարձր են։

Թիլեզ.—Վաճառեցաւ 200 սնտ։ Պատրաստ 900 սնտ։ Գները բռնուած են։

Պէյճ շրջանները.—Հրապարակն անշարժ է։

Զինկ.—Վաճառեցաւ 200 տկ։ Պատրաստ 400 տկ։ Գները տկար են։

Հանածոյ.—Հասաւ 9000 տկ. Քարտրի եւ 1000 տակառ Նիւ-Քասլ։ Վաճառեցաւ 16,000 տկ. մասամբ մաս։ Պատրաստ 17,700 տկ։ Հրապարակն հանդարտ է եւ գները բռնուած։

ՄԱՐԹ.—Լեղան մարթ. Վաճառեցաւ 40 կտոր խոնաւ մարթ Օտեսայի, օխան 3 5/8 ղրուշի։ Գառնուկի մարթ չվաճառեցաւ։—Ոչխարի մարթ վաճառեցաւ 5000 հատ Ասիոյ Բասրա. զոյգը 16 ղրուշէն եւ 10.000 հատ Բուռմէլիի ադած մարթ, զոյգը 15 ղրուշէն։—Այծոյի մարթ, վաճառեցաւ 8000 զոյգ Ասիոյ, զոյգը 16—18 ղրուշէն։—Նապատոպի մարթ. վաճառմունք չեղաւ։

ԱՐՏԱՔՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիս.—Պատրաստ 4500 պալեա։ Վաճառեցաւ 141 պ. Պէյ-Բազար՝ օխան 14 ¼ ղրուշէն, 150 պ. Էսկի-Շէհիր 13 ½-13 ¾ ղրշ. 83 պ. Քարա-Հիսար 13-13 ⅛ ղրշ. 33 պ. Էնկիւրի 13 ¾ ղրշ. և 24 պ. Նալը Խան 14 ղրուշէն։ Հրապարակի գներ բռնուելու վրայ են, գնողներ երեւելուն պատճառաւ։

Լոնտոնի մէջ վաճառեցան գունաւոր թիֆթիֆներ 42 պալեա 13 տէն եւ 30 պ. 12 ½ տէն։—400 պ. կը խնդրուի, 13 տ. էն։

Մեռոփ.—Պատրաստ 300 պ։ Վաճառմունք չկան. հրապարակն հանդարտ է եւ գնողք կը պակսին։

Շեբոտ.—Նոր հունձոց չերամք երեւցան ի Պրուսա, սակայն գործ չեղաւ։

Բոռդո.—Վաճառեցաւ 5000 օխա տեղական ֆրէնճիրշէ, օխան արծաթի դրամ 5 ¾ ղրուշէն։ Կանոնաւորապէս ապրանք կը փնտռուի եւ գներն հաստատ են։

Բամպակ.—Յիշատակութեան արժանի գործ մը չկայ։

Կանեփ.—Նոյնպէս։

Կապերտ.—Պատրաստ 1500 կտոր։ Վաճառեցաւ 640 կտ. հին Շիրվան Նամազի հատը 32-34 Ֆրանքէն։ 500 կտ. նոր Շիրվան Նամազի 20-21 Ֆր։ 160 կտ. Քարապաղ Նամազի 20-22 Ֆր։ 110 կտ. նոր Նամազի 15-17 Ֆր։—440 կտ. կապերտ Խազաս 45-46 Ֆր։ 220 կտ. Քարապաղ 32 Ֆր։ 65 կտ. Զիչի 42 Ֆր։ 200 կտ. Քապրիստան Նամազի 52-60 Ֆր։ 100 կտ. Քապրիստան 88 Ֆր։ 75 կտ. Մաքէնդ Նամազի 25 Ֆր։ 180 կտ. ուեվ ուլիդ 38-50 Ֆր։ 180 կտ. Քիչի Հիսար 25 Ֆրանքէն եւ 400 կտ. զանազան տեսակներ։ Հրապարակը բանուկ է։

Աֆիոն.—Պատրաստ 100 սնտ։ Վաճառեցաւ 3 սնտ. Թավշանը, օխան 120 ղրուշէն եւ 2 սնտ. Պալըքեսիր 117 ½ ղրուշէն։ Գնողք մինչ վարանման մէջ են, նոր հնձոց սպասելով։

Գալի Խէյ.—Պատրաստ 8000 օխա։ Վաճառեցաւ 1000 օխա ճերմակ Քայսար, օխան 25 ¾ ղրուշէն։ Հրապարակն հանդարտ է եւ գներն անփոփոխ։

Ճեհրի.—Պատրաստ 650 պարկ։ Վաճառեցաւ 40 պ. Զօրումի խառն տեսակ 7 ¾ ղրուշէն. հրապարակը բռնուած է և գները բարձրանալու վրայ։

Խէյ.—Վաճառմունք չկան։ Պատրաստ 1000 օխա։ Հրապարակն հանդարտ է։

Սալէպ.—Պատրաստ չիկայ, ոչ ալ վաճառմունք եղան։ Գներն անուանական են։

Դեղին Գեղամա.—Պատրաստ 2000 օխա։ Գործ չիկայ։

Մաղ.—Գործ չիկայ։

Կ-ղին.—Յիշատակութեան արժանի կարեւոր գործ մը չեղաւ։ Գները բարձր են տեղւոյ վրայ։

Խոպպի.—Վաճառմունք չիկան։ Պատրաստ 40,000 կինդինար։

Նուշ—Թուշ—Զանդ.—Գործ չիկայ։

Հաճիոյ.—Գները տկար են սպառման կեդրոններու վրայ։

ԻԼԱՆ

ՔԻՐԱԼԸՐԻ ԷՎ

Կէտիք բաշատա Թաթլը-Գուլյուտա կարկուր էֆէնտիներն խանէսի ինթիսալինտէ 7 օտայը, պահճէ, գուլյու վէ սարբէյի միւշթէմիլ պիր պապ խանէ քիրայա վերիլէճէ յինտէն, խաթէք ինէնլէրին Օգճուլար պաշնտա Սէրաֆիմ էֆէնտիներն գրասենխանէսինտէն սիւալ էյլէմէլերի։

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Շաբաթ անպարը էյլուն միւպարեա օլունճագ օլան օն պին գըյէտէն եերմի պին գըյէյէ գատար թիմուր չենպերին պէհէր գըյէսի էքի զուրուշա վէ գէրդ գըյէտէն ալթմըշ գըյէյէ գատար չենպէր չիվիսինին պէհէր գըյէսի եէտի զուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, հաղիրանը բումինին օթուղունճը բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն, իթայա թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումկյէ տաիրէսինտէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

24 հաղիրան 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՍՅՈՒ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 1,718,462

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՍՈՅՈՒ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի 500,000 — Մ Ա Ր Ի Թ Ա Յ Մ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողը կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկրորդ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE

ՍԱՄՈՒԻ ՁԿԱՆԻՒՂ ՋՏՈՒԱԾ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատւոյ Լեգէոնի, վարձատրեալ Ռ. Կարգի Մէճիտիէով, ֆօնտէսէ Իգապէլ-Լա-Դաճոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԼԻՍ

Մորթւոյ ձկան իւղը խայծդանով զտելով, Պ. Շէվրիէ այդ հիւղուին առաւել է անտրտրելի համ և հոտ, միանգամայն աւելցնելով անոր բուժիչ յատկութիւնները։

Այս դիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վիպական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամէն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԼԱՆՈՒՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է խլեռնա որ ՁԷԼով Մօրեա ձկան երկամեայ խառն իւղ մը պատրաստելով։ Հաստակամ այս յատկութեան, իւղը գիւրաւ կը մարսուի և բնաւ սիրդութիւն չպատճառաւեր։ Ուստի նախընտրելի է մեր ասուած իւղը երկամեայ պատրաստութիւններէն և յանդգնութեամբ կը գործածուի Թոքաբոյծի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խոցի համար։ Մատանդ կը յարմարի տարբակոյս անձանց։

Ընդ հ. մեր ամենայն դեղագործաց Ն. ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ 244 Մեծ փողոց Բերայի, կամ Պոլիս Միւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԵՎԻԷԻ կապարուրիչ ԳՈԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՑ ԵՒ ԱՐԱՒԵՍՏ ՍԻՐԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԵՆՔ

ՏՈՒԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄԱՆՐՀԱՎԼԻՆԻ

ԶՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԶԴՈՒՇԵՈՒՆԱԼ ԿԵՂԵՐԵՐԷՆ

DVM

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼԱԹԻՆՕ-ՊՈՒՄԻԹԻՐՈՎ

Կեդրոնատեղի · ԷՏՈՒԱՐ ԾԱՆ Ի, Դեղավաճառ,
Ընդ հանուր գործակատար Թուրքիոյ և Յունիարիոյ համար,
Հարաճճի խան, Պոլիս, Մրսար Զարչիի ճամ։

Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամէն պիտանիները։

ՍՕԶԻԴՐԻՔՈՆ

Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍի այս պատրաստութիւնն, Սոզիդրէան, ատմոսֆերաս դարման մէջ հիմնով, մորքի և յօնրերու պահպանման համար։ Մարդերը կամին իրեն նախկին առողջութեամբ, կամ զորութեամբ և ուժով, որք յայտնի նշաններն են առողջութեան։

Այս պատրաստութիւն զօրաւոր դարման մէջ հաղարաւորեան դէմ. կանգնեցուցեալ թեան։ կը կանգնէ հեղոց, մրուքին և յօնքերուն անկումն և թարմած տեղերուն վոխարէն նոր մազ կը բուսցնէ։

ՏԱՄՆԵՐՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅՈՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ազդ ուսութիւնը ճանչցուած է նշանաւոր բժիշկներէ։ Գործածութիւնն յայտ գիւրին,—օրն անդամ մը չափել մազերը։

Շիտին վրայ պէտք է պահանջել Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍի ստորագրութիւնը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղի
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
244, Բերայի Մեծ փողոց, 244
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՕԶԻԴՐԻՔՈՆ

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

Գնու�և վաճառուին ամէն տեսակ արժէթղթոց — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ — Գանձուին ամէն տեսակ կարգներու

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և տարեկան վճառուուն ֆրանսական բաժնեւոր պարտատոմսոց—Վիլ տը Բառի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %)։ Գուէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանս 1853) 4 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, Ֆոնսիէ 1877, 79։ Պանք Իսթիգէս 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիվ 1860, Ամիեն 881, 1/2 Վիլ տը Բառի 1871, 1/8 Գոմիւնալ 1860, 1/10 Ֆոնսիէ 1883 ևն։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն տարի և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 23,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿԻՆ կը վաճառէ այս ամէն արժէթուղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնոցն ստանալիապէս կ'ստանայ իւր պարտաթղթոց թիւերն և իրաւունք կ'ունենայ թէ վիճակահանութեանց և թէ տոկոսի տրամներուն, փոխ թէ ամբողջովին վճարած լլիեր գումարը։ Վճարման ստացագիրը կը ներկայացուի գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՈՍՏՈԼԱՆ ՆԱՍԻ ԵՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար։ Գրասենեակ թիւ 4, Պաշէ-Դարբ, Պոլիս։ Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք թուղթով դիմաւոր քաղաքներէ ղրկուելու են նմանապէս առ Ա. Դասի Եկեղեցի։

Գործակատար ի Պրուսա, Պ. Յովհաննէս Պ. Գալֆոֆեան
Գործակատարք) Պ. Պ. Գարիսիսիանց և Ընկ. ի զմիր
) Պ. Ն. Կոստանդա, ի Սմիւռնիկ
Պ. Աբրահամ Բիլլէնի, Փենիկ
Պ. Ա. Գիրէոսէանց, Այդինու—Գործակատար

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ

Մուլոյի, բեռոյի և ցամաքոյի ապահովագրեալ
12 : 13, Զինիլի խան, Պոլիս

Ներկայացուցիչ, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ ԹԻՒԼՊԻՆՏՃԱՆ, պարտաւորեալ ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ԱԱՐԻՊԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատուած կրնայ ստանձնել ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ոչ թէ ընկերային միացեալ գրամագլուխ մը։ Փր. 15,000,000
Դրամագլուխ չորս անգամ հանուած 7,500,000
Պահեստի գրամագլուխ 775,000
Պահեստ ստանձնելու վճառելու հանար 1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ԱԱՐԻՊԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ամէն երաշխաւորութիւն կրնայ տալ ազնուութեամբ, առագաստանաւով, ներկայացուցիչ եւ ներքնեալ կամ արտաքնեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաև մասնակից է «ԱՐԺԷՔԻ ԱԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»
Union pour l'Assurance de Valeurs
և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 ֆրանքի գրամագլուխ մուտքն, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամէն տեսակ արժէք, արժէթուղթ, կարան, պանքնոտս, գոհարեղէն եւ, որք կը գտնուին թէ պատարութեան և ուրիշ տեղ, միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմով ընկերութենէն անուանուն ապագրեալ են ապահովագրութեան մարդկոց վրայ։

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամներն են.
Թ. Լաֆէյաթ, նախագահ Վարիի հանրական Պանքային
Ֆ. Էմիլիարն, նախագահ
Շ. Ֆուէնք, անօրէն Վարիի հանրն. Պանք
Ս. Հարդ մէնեմոն, հիւպատոս Հպատասի
Տր. Ֆ. Հէնզ, անօրէն հանրն Դրամի Պանք.
Նարլ Բոյս, հիւպատոս
Ֆ. Սիբիս, երեսփ. Դրամ. դերանեցիներ.
Տր. Բ. Եղայրը, նախագահ Վիրիկմպերի Ֆերրոյտ Պանքային

Աւելին ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պայմաններն և գներն յայտ չհանուիր։

Գործակատար—Լարիմարէս, Հ. Օպէռ, փորձագէտ Վէրիրիսի ծովային գործոց գրասենեկին, Սարնդաքը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար
Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԻՆՏՃԵԱՆ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ԲԻԼԶԻԼԻԲԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Պոլիս Կոմուրճի Բերիա Թիւ 77

Զանգուածով և տարապատկեն կը գործածուին եկած դեղագիրները

ՎՈՒՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ
Պ. և Հ. ԲԻԼԶԻԼԻԲԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԵՒԷՆ Հոտ Բերա 26
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ԽՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, ՁԿԱՆ ԻՒՂ ՆՈՐՎԵԿԻՑ
ՊԱՏՐԱՍՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱԼԼԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԱՏԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԲԻՆԱ. ԲԱԼԻՊԼԱԹԱՑԻ
Տ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յայտ տխրութեամբ մեր ազգային բարեկիրը ընդարձակ գործածութեան մէջ եղած է քիչ տարիներու մէջ իւր անխոնջ սկսեալ կարգաւորիչ ներգործութեան շնորհիւն, որ տկար, դժգոյն և ընդհանուր առմամբ վատառողջ կազմութեանց ապաքինութեանց ազդուագոյն միջոցն է։

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխը Բիւշիքեան Եղբարց դեղարանը Թիւ 77։ կը գտնուի նաեւ ուրիշ դեղարաններու մէջ։

Կը յանձնարարուի մասնաւորապէս զգուշանալ կիրեր չինուածներէն։

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼՒԼԷԲՈՒՐԻ ԵՒ ՄԱՆՔԵՍԹԵՐԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻՐՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանաքաւ	4200	Ոգիրեա	3000
Ֆերու	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանիի	4000	Նեբիթիս	3000
Ռէսոպրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լիգիա	800
Մակասա	3250	Գլինտա	800
Մարիսիս	3250	Ռէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒՐԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյտանլրգ փողոց,
Ուրիթիլ խան
ՁԼՅՇՄԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ
Տ. 31, Ձէյրս Սարիդ, Լիվերբուլ

ԲԱՐԱՍԱՆԻ

ՆԱՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼՒԼԷԲՈՒՐԻ, ՄԱՆՔԵՍԹԵՐԻ ԵՒ ՕՐԼՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻՐՔ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԸ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Նիքիա	3,000	Ալբ.
Լարտաս	2,500	Ռոբերտս
Լարտոնա	2,500	Գրուիլլան
Լարանիա	2,500	Ռուիլ
Գրանտիա	500	Մարշ
Բուսիրիա	2,800	Ֆոթիրթեի

Ընկերութիւն օրինաւոր գներով վճառագիր կընդունի ներքսական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիրութիւն և հանդուսութիւն կը տրուին ուրիշ տրոյց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՌՈԲԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Գրագիրք

ԳԵՆԵՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՌԵՌԱՆ
Ն. ԲԱՌԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիոյ և Բոլիս գլխաւոր կանոնաւորեալ բանուոր

Բարդիկ և արագ գործակատար
ԹԻՆԻՆՈՒԹ ԲՐՈՒՆ.
Թիւ 17–18 Բիւշիք Միւլիք
514 Մահմանէ փողոց, Թիւ 141

Գրագրատեր Ս. ՅԱՔՈԱՏԵԱՆ

ՀՈՒՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻՍԻԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ առաջինակարգ և զուտ տրոյ տրամ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՈՒԻԼ նշանը։
Կաշիէ ՓՈՒԿԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։
Ռեցինի իւղ մեքենայից համար։
ՄԱՀՃԱԿԱԼԼԻՔ երկաթէ և արոյրէ։
ՄԱՄՄՈՒԼԻ ընդօրինակութեան։
Զանազան տեսակ ԴՈՐԲՆԵԱԼ առարկայք։
Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վաճառական և ընդհանուր ֆորձակալք
ՅԱՆԶԱՆԱԿՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Եիբքսէք Գալաթրբրմ
Գալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի
ՄԱԼՆԷԷՐԻ ԳՐԱՄԱՊԱՆԵԼՔ
Որոնք դիմեն կը դիմաւորեն իրենք և խորհրդակցեն

Գնողաց հանդամանի համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վերոյգրեալ ապրանքներ մեր եղած վարձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ
Ամէնէն հարուստ ֆորձարանն
ՁՕԾ ՆՈՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿԱՆՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ
Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐԱԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ
Նոր կատարելագործութեամբ չինուած, երկու լոյսով

Վաճառատուն յանձնարարեալ կընդունի ամէն տեսակ ապրանքներ ապարել։

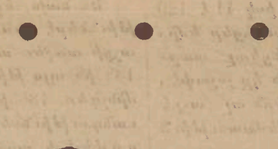

ՀԱՐՍԱՆԵԿԸՆ ԾՐԱԳԻՐՔՈՒՆՔ

ԴԵՂԵՑԿԱՅՈՒՆՈՒ ՄԵՐՄԵՆԻՑ ԳՈՅՆԵՐ ԻՐԵՆՑ ԾՐԱԳԻՐՔՈՎ ԱՄԷՆ ԹԱՐՍ

Ընտանուն մը փորձը պիտի հանդիպէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Բոլորն անգամ գործածելիքի՝ որ բանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խնդրոյ որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուընները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարեայ փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Վայելոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցուցնէ։ Ընչեւ կ'ընեն մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաւերը, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն քրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ ասոնք ամէն բանով անվարելի կընեն մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Ընդնպէս Բարիզ ու Նիսս Եօրք։ Կրճատաւուի տարիներու, անոյշ իւղագործներու և անգրաւոյ դեղագործներու քով։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Դանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Իսմիրնտ Դարուանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Դալաթրբրմ. և Իգիտոյ Լագանտէլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՇԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլի (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՇԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՌԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄՐՈՑ

Կառաւոտ	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	12 32	2 24	2 49	3 23	3 54	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20
Դուս—գաբրլ	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29
Եէնի—գաբրլ	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33
Տավուա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39
Եէսի—գաբրլ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 43	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43
Բագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	...	10 55	...	11 58	...	...	...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...
Ա. Սթեֆանոս	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	...	11 04	...	12 08	...	...	...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...
Քիւշիւք Զէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 46	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	...

ՔԻՒՇԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄՐՈՑ

Կառաւոտ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47
Քիւշիւք Զէք	...	6 21	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...
Ա. Սթեֆանոս	...	6 33	...	7 44	...	8 40	...	...	9 39	...	...	11 21	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Բագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	...	...	9 49	...	...	11 31	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 45	6 36	...
Եէսի—գաբրլ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	...	2 26	2 45	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14
Սամսթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	...	10 18	11 20	11 48	...	1 30	2 49	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	7 48
Տավուա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբրլ	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	...	10 24	11 26	11 54	...	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	7 24
Դուս—գաբրլ	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	...	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 42
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	...	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Ռաքիի գիւղ կամաւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոյ մէջեւ թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախմբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ։